

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs: 300 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie: Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen.

ALBERICO GENTILI ALS VOORLOPER VAN DE SCHOOL VAN HET NATUURRECHT

De School van het Natuurrecht heeft heel wat vernieuwing gebracht in de ontwikkeling van het internationaal recht. Zij is de tussenschakel van de speculatie naar de positiefrechtelijke methode (zie: Het verdringen der Soevereiniteit, R.W., 30 Januari 1949, k. 610 e.v.). Met de Grotiaanse visie wordt algemeen het volkenrecht aanzien als ontvoegd uit de klem van een wijsgerige wetenschap, waarmede het essentieel niet het minste verband vertoonde.

Tussen de Groot en de Spaanse School vinden wij evenwel een figuur, die op de keper beschouwd, noch tot de ene noch tot de andere richting behoort. Naar onze mening wijst deze doctrine op een typisch overgangsstadium. De leerstellingen, die wij hierbij op het oog hebben, zijn deze van een Italiaans jurist uit de XVIe eeuw, Alberico Gentili.

Zijn biographie is enigszins van belang, doordat zij ons kan aanwijzen hoe zijn juridische vorming is gebeurd en dit laatste heeft een onmiskenbare invloed uitgeoefend op zijn denkwijze als internationalist.

Alberico Gentili werd geboren te San Ginesio, op 14 Januari 1552. Hij stamde uit een adellijk geslacht. Zijn vader was een gekend physicus en geneesheer. Nog zeer jong werd hij naar de rechtsschool van Perugia gestuurd. Dit feit is op zichzelf niet zonder betekenis.

Wanneer wij ons steunen op de gegevens der rechtsgeschiedenis, moeten wij aannemen, dat na het Justiniaanse recht, het Westen, in tegenstelling met het Oosten, een vrij grote depressie vertoonde in de studie van de Romeinse rechtsbronnen. In de middeleeuwen zijn echter toch voorname centra van juridische vorsing ontstaan en in dit verband valt zonder de minste twijfel de School van Bologna te vermelden (E. Genzmer, Die Justinianische Kodifikation und die Glossatoren, s.d., d. I, p. 354 e.v.). Sedert de XIIe eeuw krijgt deze universiteit haar volle betekenis. De « glossae » en de « summae » zijn waardevolle pogingen om het Romeinse recht verder te bestuderen. Een sterke culturele trek naar de Oudheid is merkbaar. Dit tijdperk vertoont een rechtsleven, dat zich nog lang zal handhaven en dat wij hier niet nader moeten beschrijven. Wij vermelden slechts even de namen van Irnerius, Bulgarus, Jacobus en Martinus.

De School der Glossatoren heeft een determinerend belang gehad voor de verdere ontwikkelingsgang van de studie van het burgerlijk recht (F. C. von Savigny, Geschichte des Römischen Rechts im Mittelalter, 1834-1851, d. IV, p. 9, 25).

De geestelijke erfgenamen van de glossatoren, zijn de post-glossatoren geweest en deze laatste strekking heeft zeer veel vertegenwoordigers gevonden te Perugia. Bartolus en Baldus hebben er gedoopt en er de scholen der Bartolisten en Baldisten gevormd (F. C. von Savigny, op. cit. p. 208 e. vlg.). Tot in de XVIe eeuw zal hun invloed zich doen gelden.

Gentili heeft geheel zijn opleiding gekregen te Perugia en is totaal het product geworden van deze rechtsopvattingen. Geheel zijn werk door is hij onder de invloed blijven staan van deze door Justiniaans recht geïnspireerde werkmethode. Klassieke auteurs, citaten uit Baldus en Bartolus, uittreksels uit de werken en geschriften der « prudentes » zijn in zijn eigen boeken schering en inslag. Zijn werk steunt voortdurend op « Institutiones » en « Digesta ». Juist daarom is het niet mogelijk zijn persoonlijkheid en zijn gedachtengang te begrijpen, wanneer met niet inzielt, dat hij het erfelijk belaste kind is van dit specifiek rechtsmilieü.

Op 22 September 1572 wordt Gentili voorgesteld voor het doctoraat in de rechten en op 6 November van hetzelfde jaar wordt hij « praetor » of rechter te Ascoli. Na een drietal jaren deze functie te hebben uitgeoefend, vestigt hij zich als advocaat te San Ginesio. In 1579 wordt hij als hervormde, verplicht het land te verlaten. Samen met zijn vader wijkt hij uit naar Oostenrijk en vervolgens naar Duitsland. Uiteindelijk komen zij beide aan in Londen, waar toen een Italiaanse kolonie van uitwijkelingen gevestigd was die zelfs belangrijke personaliteiten onder haar leden telde. Gentili wordt een vriend van Sir Philip Sidney en van de graaf van Leicester. Door het toedoen van deze laatste wordt hij aangenomen aan de universiteit van Oxford en doceert er Romeins recht.

Zijn stevige vorming als Baldist is hem daarbij van zeer grote waarde geweest. De meest bekende publicatie uit deze periode van zijn leven is « De juris

interpretibus dialogi sex». Als romanist is hij een waar succes geworden.

Evenals Grotius is hij door een toevallige omstandigheid in betrekking gekomen met de problemen van het volkenrecht. In 1584 was er in Engeland een zeer ernstige controverse opgerezen over de ambassaderchten. De Spaanse gezant, die toen bij de regering van koningin Elisabeth geaccrediteerd was, werd er van beschuldigd tegen deze vorstin een samenzwering op touw te hebben gezet. De Spaanse diplomaat zou betrokken geweest zijn in een complot, dat moest leiden tot de bevrijding van Maria Stuart. Gentili werd aangewezen om in dit belangrijk geding een voorname rol te spelen. Samen met Jean Hotman, schrijver van het werk «L'ambassadeur», zou hij de verdediging waarnemen. Het proces liep uit op een succes voor de Italiaanse jurist. Belangrijk genoeg voor de geschiedenis van het volkenrecht is het feit, dat zijn verdediging niet gesteund was op een betwisting der feitelijke gegevens maar op een pleidooi in rechte. Hij ontwikkelde de thesissen der diplomatieke onschendbaarheid. De onvervolgbaarheid der vreemde diplomaten was een beginsel van volkenrecht, dat boven de nationale wetgevingen moest worden gesteld. Het «jus penale» was ondergeschikt aan het «jus gentium» en in dit geval was de enige mogelijke sanctie gelegen in een terugroeping of een uitdrijving. Hij steunde zich op een grondige ontleding van de gewoonten en klom daarbij begrijpelijkerwijze op tot in de Oudheid. Deze stelling heeft hij later uitgegeven in een lijvig werk, dat getiteld is: «De legationibus libri tres» en dat verscheen te Londen van 1585 tot 1586.

Voor het uitwerken van deze belangrijke praktische aangelegenheid verdient zijn naam een der eerste plaatsen te bekleden in een historiographie van het internationaal recht. Voor het eerst werd een groot werk geschreven over de ambassades. Zijn leer had daarenboven de verdienste van een volledige moderne opvatting te huldigen over het onschendbaarheidsbeginsel. Dit principe is bij hem gevestigd op een zeer uitgebreide ontleding van positieve rechtsbronnen (T. E. Holland, *Studies in International Law*, 1898, p. 101 e. vlg.). De belangstelling voor het volkenrecht is bij hem opgewekt en meer en meer zal hij voortaan die richting uitgaan in zijn wetenschappelijke en praktische activiteit. In 1586 vergezelt hij de Engelse legatie naar Saksen. Twee jaar later begint hij met de uitgave van zijn groot werk over het volkenrecht, het «De jure belli libri tres». Ook hier komt de originaliteit van deze auteur ten sterkste op de voorgrond. De kern van zijn opvattingen berust op begrippen, die in zijn tijd onmisbaar als nieuw en gedurfd werden aanzien.

Het valt niet te betwijfelen, dat hij het natuurrecht verwart met het positief volkenrecht. Zijn natuurrechtelijke stellingen zijn echter reeds een ontegensprekelijke aanwijzing van de ontvoogding van deze tak van de rechtswetenschap uit de greep van het wijsgerige. Het is zeker een nieuw geluid, wanneer wij hem zien beweren, dat het recht der tussenstaatse betrekkingen niet moet uitgaan van een belijdenis maar dat het moet steunen op de «societas gentium». Het volkenrecht steunt aldus op het contact tussen de verschillende staten en daardoor wordt een affirmatie gesteld, die een modern jurist nog altijd kan bijtreden. Deze «ratio juris» brengt hem vervolgens tot andere konsekwenties, die op hun beurt zeer modern aandoen. Het ontkennen van enige confessie in dit verband leidt hem tot de veroordeling van het voeren van oorlogen om godsdienstige redenen. De

«societas gentium» geeft ook aan het internationaal recht een super-etatistische structuur, zodat ook de soevereine vorsten in dit opzicht niet meer soeverein kunnen genoemd worden, maar aan dit normensysteem onderworpen zijn (C. Phillipson, uitgave van De jure belli, *Classics of International Law*, 1936, boek III, kap. XV, XIX).

Het baanbrekend werk wordt nog duidelijker, waar hij een idee uitdrukt, die hem bijna hoger zou kunnen stellen, dan Hugo de Groot zelf. Ook hij moet tenslotte aanduiden, waar hij de bronnen zal aantreffen voor het volkenrecht en dit is voor hem niets minder dan de «naturalis ratio, quae auctor est juris gentium» (De jure belli, op. cit. b. III, kap. XIX). Deze woorden herinneren zeer sterk aan de principiële stelling, die Hugo de Groot huldigde in de inleiding van zijn *Mare Liberum* (uitg. 1618, p. 10). Met reden zou men zelfs op het eerste zicht kunnen vermoeden, dat Gentili in feite de School van het Natuurrecht heeft ingezet.

De verdere ontleding van het werk brengt echter een geheel andere overtuiging. De Groot heeft zich konsekwent aan het niet-confessioneel natuurrecht gehouden, Gentili liet zich op een dwaalspoor brengen door een overdreven vorming als classicus. De lectuur van Cicero heeft hem voor de nadere uitleg van deze «ratio naturalis» op een theologisch spoor gebracht. De normen, die door de natuurlijke rede worden gevonden zijn tenslotte door God ingegeven «datas a Deo» en het «jus naturale est religio» (De jure belli, boek I, kap. I en IX). Door deze bewoordingen, die hij aan de Romeinen had ontleend, is hij uiteindelijk opnieuw aan het transcendentale gaan vasthangen. Hij is in dit opzicht totaal vreemd gebleven aan de Grotiaanse opvatting. Volkenrecht en theologie grijpen opnieuw in mekaar en daardoor benadert hij in werkelijkheid de Spaanse School (zie Het verdringen der Soevereiniteit, *Rechtsk. Weekbl.*, 30 Januari 1949, p. 610).

Ondanks het zo even vermelde traditioneel element van zijn theorie, heeft hij toch een positiefrechtelijke opvatting sterk benaderd en bijna de mogelijkheid gezien het volkenrecht uit te werken zonder wijsbegeerte. Juist door dit feit is hij naar onze mening een duidelijk overgangsfiguur.

Naast zijn theoretisch werk heeft hij in zijn laatste levensjaren ook nog meer praktische gevallen beschreven. Na het ambt van «regius professor» te hebben waargenomen te Oxford, werd hij in 1605 advocaat der Spaanse ambassade te Londen en had als dusdanig heel wat prijsgeschillen te behandelen. Zijn ervaring op dit gebied heeft hij verwerkt in een publicatie, die de «Hispanicae advocacionis libri tres» werd genoemd.

Hij overleed te Londen op 16 Juni 1608.

Om een volledig beeld te geven van de betekenis van Gentili in de volkenrechtelijke literatuur, moeten wij reeds aanvangen met Grotius, die zelf erkende, dat hij veel aan eerstgenoemde te danken had (De jure belli ac pacis, 1682, prolegomena, 38).

De eigenlijke geschiedschrijving van het volkenrecht is pas begonnen in de XVIIIe eeuw. In de eerste plaats valt in dit verband D. H. L. von Ompteda te vermelden. Hij kent aan Gentili een zeer grote plaats toe en beweert niets minder dan, dat deze de eerste schrijver zou geweest zijn, die het volkenrecht in moderne zin heeft opgevat. Von Ompteda steunt echter zijn bewijsvoering niet. Hij haalt geen enkel citaat aan, waaruit een zo gewichtige bevestiging zou kunnen blijken (D. H. L. von Ompteda, *Litteratur des gesammten sowol natürlichen als positiven Völker-*

rechts, 1785, p. 168). In werkelijkheid wordt daardoor deze lofrede tot niets herleid.

Dezelfde opmerking kan gemaakt worden over de verhandeling van R. P. Ward (*An Inquiry into the Foundation and History of the Law of Nations in Europe*, 1795, d. I, p. 47 e. vlg.). Ook hij beweert, dat Gentili de eerste is geweest om het volkenrecht te ontvoogden uit de greep der wijsgerige stelsels. Hij wordt echter gekenmerkt door dezelfde onvollledigheid als zijn Duitse tijdgenoot.

A. Miruss hecht meer betekenis aan de verhandeling over het gezantschapsrecht en verwijt hem zijn te grote verering voor het klassieke (*Das Europäische Gesantschaftsrecht*, 1847, p. 16). Hetzelfde wordt later beweerd maar op grond van een uitgebreider studie gestaafd door E. Nijs (*Les origines de la diplomatie et le droit de l'ambassade jusqu'à Grotius*, 1884, p. 44, 45).

Duidelijker is de mening van C. von Kaltenborn, voor zover hij de algemene betekenis van Gentili op het oog heeft. «Ich behaupte, schreibt hij, Gentili ist die unmittelbare Grundlage des Grotius», (*Die Vorläufer des Hugo Grotius*, 1848, p. 229). Deze opvatting kunnen wij echter maar moeilijk aannemen, daar het nergens uit het werk van de Groot blijkt, dat hij geen originaliteit zou gehad hebben en tenslotte Gentili hem zijn theorie zou hebben geïnspireerd. Wij menen zo even te hebben aangetoond, dat Gentili eigenlijk nog zeer dicht bij de Spaanse School stond.

Volkomen juist is echter de bewering van F. von Holtzendorf, die de «*De jure belli libri tres*» «das beste vorgrotianische Völkerrechtsbuch» noemt (*Handbuch des Völkerrechts*, 1885, d. I, p. 398).

Prof. W. A. Reiger heeft een uitzonderlijk gedocumenteerde studie aan Gentili gewijd. Volgens hem heeft de Groot een duidelijker taal geschreven maar Gentili zou reeds alles gezien hebben wat de Groot verkondigd heeft (W. A. Reiger, *Commentatio de Alberico Gentili, Grotio ad condendam juris gentium proeunte*, 1867, passim). Om de hoger aangehaalde reden kunnen wij ook hier deze opvatting niet bijtreden.

Prof. T. E. Holland stelt eveneens de gebreken van Gentili niet voldoende in het licht (*Studies in International Law*, 1898, p. 101).

In de twintigste eeuw zien wij een tamelijk groot aantal auteurs, die hem algemeen erkennen als een voorloper van de School van het Natuurrecht. De differentiatie met Vitoria, Suárez, en anderen wordt echter niet altijd zeer scherp in het licht gesteld (zie J. Kusters, *Les fondements du droit des gens*, *Bibliotheca Visseriana*, d. IV, 1925, p. 25; T. J. Lawrence, *A Handbook of Public International Law*, 1938, p. 30; F. von Liszt, *Das Völkerrecht*, 1925, p. 73; G. G. Wilson, *Handbook of International Law*, 1939, p. 6). Andere schrijvers duiden zijn plaats nauwkeuriger aan. Zij erkennen zijn waarde, doch zonder te beweren, dat hij de eigenlijke stichter zou zijn van het volkenrecht (H. Lauterpacht, uitgave van *International Law* van L. Oppenheim, 1947, d. I, p. 86, 87; A. Wegner, *Geschichte des Völkerrechts*, 1936, p. 164, 166; C. A. Emge, *Ein Rechtsphilosoph wandert durch die alte Philosophie*, Beiheft 31, *Verein für Rechts- und Socialphilosophie*, 1936, p. 31; C. G. Haines, *The Revival of Natural Law Concepts* 1930, p. 17, 294; T. I. Cook, *History of Political Philosophy*, 1936, p. 425, 426; Chan Nay Chow, *La philosophie du droit international en France depuis le XVIe siècle*, 1940, p. 45, 46, 47).

Vermits Gentili een Italiaan was en dat zijn stelling-

gen aanleiding kunnen geven tot een opschreeven van zijn oorspronkelijkheid, moet de Italiaanse doctrine met enig voorbehoud worden onderzocht.

Als voornaamste schrijver der laatste jaren vinden wij prof. Anzilotti. Deze heeft een prachtige loopbaan achter de rug als internationalist, doch waar het zijn landgenoot betrof, heeft hij zijn nationalisme niet in toom kunnen houden. Zonder aarzeling schrijft hij: «... il commença cette œuvre de compénétration du droit des gens avec le droit de la nature, qui fut le trait le plus notable et la caractéristique des écoles qui vinrent ensuite». Hij kent Gentili de eer toe de School van het Natuurrecht te hebben gesticht. Veel argumenten heeft Anzilotti niet om deze bewering te bewijzen. Hij zou ze trouwens niet kunnen vinden. Wij menen er voldoende op gewezen te hebben, dat Gentili een dergelijke roem niet verdient. Anzilotti's besluit is dan ook volkomen onjuist, wanneer hij beweert, dat Gentili «une méthode et un esprit juridique, bezat, pour lesquels on peut le dire supérieur à Grotius lui-même» (*D. Anzilotti, Cours de droit international*, 1929, p. 6).

Accioli heeft zich bij deze mening aangesloten en zich aldus evenzeer vergist als Anzilotti zelf (H. Accioli, *Traité de droit international public*, 1940, d. I, p. 38).

Een belangrijke uitgave van zijn werk werd verzorgd door Coleman Phillipson, die de inleiding schreef voor de vertaling, die verscheen in het 16e deel van «*The Classics of International Law*», in 1936. Ook hij legt naar onze mening niet voldoende de nadruk op de gebreken van Gentili. Hij duidt niet aan waarom hij tenslotte nog dichter bij de theologie staat. Phillipson vestigt onze aandacht niet op dit punt.

Hetzelfde meningsverschil hebben wij met Dr. G. H. L. van der Molen, die voor het overige zonder twijfel de meest volledige monographie over Gentili heeft geschreven (G. H. L. van der Molen, *A. Gentili and the Development of International Law*, 1937, vnml. p. 267).

Wanneer wij, na de verschillende gegevens over deze auteurs te hebben besproken, ons een juist beeld willen vormen van zijn plaats in de doctrine en in de ontwikkeling van het volkenrecht, moeten wij dus tal van bestaande verhandelingen over Gentili, tot hun werkelijke waarde herleiden.

Te dikwijls is zijn betekenis overdreven geworden. Sommige juristen hebben het gedaan, omdat zij geen juiste ontleding gemaakt hadden van zijn werk. Citaten uit Gentili's boeken worden soms helemaal niet aangetroffen. Ward (op cit.) kunnen wij hier als voorbeeld stellen. Andere rechtsgeleerden affirmeerden zonder meer zijn zogezegde superioriteit op de Groot en zijn daarbij niet altijd vrij te pleiten van een nationaal subjectivisme. Tenslotte werd door sommige de antithesis met Grotius niet voldoende belicht.

Geheel onverdienstelijk is hij niet. Zijn studie over het gezantschapsrecht is zelfs van vormende betekenis geweest voor het doctrinair bepalen van de rechtsnormen, die op deze stof betrekking hebben. Alleen reeds daarvoor moet zijn naam in de geschiedschrijving van het volkenrecht bewaard worden.

De principiële omschrijving van de «*societas gentium*» is evenzeer een bewijs van oorspronkelijkheid. Zijn woorden over de «*ratio naturalis*» laten in hem een pionier vermoeden.

Deze laatste hoedanigheid kunnen wij hem echter niet volledig toekennen. Op het laatste ogenblik laat hij zich afleiden naar het wijsgerige en tenslotte

wordt daardoor de grootste originaliteit van zijn werk vernietigd. In een dergelijke gedachtengang is de «societas gentium» geen positiefrechtelijk beginsel meer. Het volkenrecht krijgt nog niet de volledige entiteit waarop het als positief recht aanspraak mag maken. De gegevens, die transcendentaal zijn aan het recht komen eens te meer de opsomming der positieve bronnen verstoren. Gentili's gedachten over de juridische normen zijn derhalve voor de verdere uitwerking der principes van het volkenrecht van geen grote betekenis geweest. Een bepaald gedeelte der rechtsleer kent hem nauwkeurig de plaats toe, die hij mag innemen.

Andere schrijvers kunnen ons echter op een dwaalspoor brengen.

Zijn werkelijke waarde blijft naar onze mening deze van een overgangsfiguur. Hij kan op dat punt niets afdoen van de vernieuwende kracht, die van de leerstellingen van de Groot is uitgegaan.

Wij zien geen mogelijkheid om een ander mening te verrechtvaardigen.

E. R. C. Van Bogaert,
Rechter in de Rechtbank
van Eerste Aanleg te Gent.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 3. Februari 1949.

Eerste Voorzitter: M. Soenens.

Raadsheer-verslaggever: M. Bareel.

Eerste Advocaat-generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Wettelijke begripsverklaring. — Verhuring van een paard. — Het woord «meubelen» heeft in art. 1711 B.W. een andere betekenis dan in art. 533 B.W.

De in het verklarend art. 533 B.W. aan het woord «meubel» toegekende betekenis geldt slechts, voor zover uit enige aanwijzing niet blijkt, dat de wetgever of partijen iets anders hebben bedoeld.

Zoals o.a. blijkt uit art. 1713 B.W., bedoelt het woord «meubelen» in art. 1711 B.W. alle roerende goederen in tegenstelling met de onroerende goederen. De bepaling van art. 533 B.W. is derhalve niet van toepassing op de verhuring van «meubelen».

Onder het begrip «meubelen» in de zin van art. 1711 B.W. kan dus ook een verhuurd paard vallen.

De Roo t/ De Smet en Hoste.

Gezien het vonnis, de 8ste November 1945, op tegenspraak gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk, zetelende in hoger beroep;

Over het enig middel: schending van de artikelen 528, 533, 534, 535, 1709 en 1711 van het Burgerlijk Wetboek, van de artikelen 1, 2 en 3 (meer bepaald 3, 1°) van de wet van 25 Maart 1876, gewijzigd en aangevuld door de Koninklijke Besluiten van 13. Januari 1935 en 30 Maart 1936, en van de artikelen 2 der Koninklijke Besluiten van 22 September 1932 en 3 September 1936 tot goedkeuring van de vertaling van Boek I en Boek II, en van Boek III, titels VII, VIII, IX, X van het Burgerlijk Wetboek;

Doordat het bestreden vonnis verklaard heeft, dat de Heer Vrederechter op grond van artikel 3-1° der wet van 25 Maart 1876, gewijzigd en aangevuld zoals hierboven gezegd, bevoegd was om in een geding te beslissen, betreffende de verhuring van een paard, en meer bepaald omdat de verhuring van een paard onder het begrip «huishuur» viel;

Terwijl het voorwerp van bedoeld geding de som van 5.000 fr. overtrof;

Terwijl dus de Heer Vrederechter onbevoegd was,

tenzij inderdaad de verhuring van een paard onder een der categoriën van pachten viel, door artikel 3-1° der wet van 25 Maart 1876 voorzien;

Terwijl bedoelde verhuring van een paard noch als landpacht noch als huishuur noch als veepacht noch als garfpacht kan worden beschouwd;

Terwijl, meer bepaald, de verhuring van een paard niet beantwoordt aan de bepaling van de huishuur, vervat in artikel 1711 van het Burgerlijk Wetboek;

Terwijl inderdaad de woorden «verhuring van meubelen» (louage de meubles) in artikel 1711 van het Burgerlijk Wetboek dienen uitgelegd te worden overeenkomstig artikel 533 van hetzelfde Wetboek;

Terwijl dit laatste artikel uit het begrip van het woord «meuble», alleen en zonder enige toevoeging of aanwijzing in de beschikkingen van de wet gebruikt (zoals dit het geval is in artikel 1711 van het Burgerlijk Wetboek), de paarden uitsluit;

En terwijl dus de gevolgtrekkingen, door het bestreden vonnis uit de aangehaalde artikelen van het Burgerlijk Wetboek en van de wet van 25 Maart 1876 getrokken, op een verkeerde interpretatie van voormelde artikelen berust, en meer bepaald op een verkeerde interpretatie van de franse tekst ervan;

Overwegende dat de regel van verklaring door artikel 533 van het Burgerlijk Wetboek bepaald en bij het middel ingeroepen, slechts toepassing vindt bij gebrek aan bijzonderheden die de zin der beschikking van de wet of van de mens laten blijken;

Overwegende dat de wetgever in artikel 1711 van het Burgerlijk Wetboek de verhuringen van huizen en die van meubelen enerzijds en de verhuringen van landeigendommen anderzijds onderscheidt;

Dat artikel 1713 aanstipt dat men allerlei roerende en onroerende goederen kan verhuren;

Dat uit voornoemde beschikkingen duidelijk volgt dat het woord «meubelen», in artikel 1711 voorkomende al de meubelen, in tegenstelling met de onroerende goederen, beoogt, en dat, dientengevolge, de regel van verklaring van artikel 533 van het Burgerlijk Wetboek in de zaak niet toepasselijk is;

Dat het middel in rechte niet opgaat;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten en tot een vergoeding van 150 fr. jegens de verweerders.

NOOT: Het in de Code Civil niet voorkomend art. 568 van het Nederlands Burgerlijk Wetboek luidt als volgt: «Indien bij de wet, of in enige burgerlijke handeling de uitdrukking wordt gebezigd van «roerende goederen, inboedel, meubelen of huisraad, stoffering

of een huis met al hetgeen zich daarin bevindt», *zonder enige bijvoeging, uitlegging, uitbreiding of beperking*, worden de voorzeide uitdrukkingen geacht de voorwerpen te bevatten, welke bij de volgende artikelen zijn aangeduid.»

Door de cursief gedrukte woorden heeft de Nederlandse wetgever uitdrukkelijk bepaald hetgeen ons Hof van Verbreking in bovenstaand arrest t.a.v. art. 533 B.W. heeft aanvaard. (vgl. Asser-Scholten, Zakenrecht, 8e druk, blz. 24).

Zie verder De Page, V, nr. 706 en de aldaar aangehaalde rechtspraak.

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 3 Februari 1949.

Eerste voorzitter : M. Soenens.

Raadsheer-verslaggever : M. de Coquéau des Mottes.
Eerste advocaat-generaal : M. Hayoit de Termicourt.

1. Voorziening in verbreking. — Door welke advocaat moet het in de artikelen 8 en 9 van de wet van 25 Februari 1925 bedoelde verzoekschrift ondertekend zijn ?

2. Buitengewoon huurrecht. — Kort geding. — Overschrijding van rechtsmacht. — Onvoldoende motivering.

1. De artt. 8 en 9 van de wet van 25 Februari 1925 schrijven niet voor, dat het daarin bedoelde verzoekschrift moet ondertekend zijn door dezelfde advocaat bij het Hof van Verbreking als die welke in de akten is vermeld als optredende voor de eisende partij.

De verweerders zijn in hun verdediging niet benadeeld doordat de handtekening onder het verzoekschrift niet die is van de in de tekst daarvan vermelde advocaat; immers de verweerders hebben niet kunnen dwalen en hebben ook niet gedwaald omtrent de persoon aan wie hun antwoord moest betekend worden.

2. Doordat de voorzitter in kort geding zich er niet toe bepaald heeft uitsel van de ontruiming te gelasten, doch daarenboven beslist heeft, dat de eis om opnieuw in het genot van het gehuurde pand te worden gesteld, welke eis door de eiser in casu bij de vrederechter werd ingesteld en door het vonnis van de rechtbank definitief toegewezen, noch ontvankelijk noch gegrond was, heeft hij de hem bij art. 42, lid 1 van de wet van 31 Juli 1947 toegekende rechtsmacht overschreden.

Het bestreden vonnis is niet voldoende gemotiveerd, daar het zich beperkt heeft tot de overweging, dat art. 30 van het wetsbegluit van 12 Maart 1945 in casu van toepassing was, omdat de voorlopige bewindvoerder, die de zaak na het vertrek van verweerder beheerde, een dwang heeft ondergaan, zonder het middel te beantwoorden, steunend op het feit dat niet tegen verweerder persoonlijk dwang werd uitgeoefend, en aldus in het onzekere heeft gelaten of de rechter oordeelde, dat deze bewering niet gegrond was, dan wel heeft gemeend, dat deze omstandigheid vóór de beslissing van de zaak zonder belang was.

Snagemakers en Andronic t/ Mendels en Mendels
t/ Andronic en Snagemakers.

Gelet op de op 18 November 1947 door de in kort

geding zetelende voorzitter van de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen gewezen beschikking ;

Gelet op het bestreden vonnis, op 12 Mei 1947 gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen, zetelende in hoger beroep ;

Overwegende dat de voorzieningen verknocht zijn ;

A. Wat de door Mendels ingediende voorziening betreft :

Over de grond van niet-ontvankelijkheid tegen de voorziening aangevoerd en hieruit afgeleid dat het verzoekschrift, alhoewel het vaststelt dat de aanlegger vertegenwoordigd is door Meester Van Rijn, Advocaat bij het Hof van Verbreking, toch ondertekend is door Meester della Faille d'Huyssse, Advocaat bij het Hof ;

Overwegende dat volgens artikel 9 van de wet d.d. 25 Februari 1925 het verzoekschrift, waarvan de overlegging door artikel 8 is voorgeschreven, moet ondertekend zijn door een advocaat bij het Hof van Verbreking ;

Overwegende dat die bepalingen niet opleggen dat de handtekening uitgaat van de advocaat, die in de akte is vermeld als optredende voor de eisende partij ;

Overwegende dat de verweerders tevergeefs opwerpen, dat het gebrek aan overeenstemming tussen de handtekening onder het verzoekschrift en de in de tekst van dit laatste aangewezen advocaat hun verdedigingsrecht lam legt ;

Overwegende dat, wijl de advocaat van de aanlegger in het verzoekschrift is vermeld, de verweerders niet hebben kunnen missen en niet hebben gemist aangaande de persoon, aan wie hun antwoord moest betekend worden ;

Dat de grond van niet-ontvankelijkheid niet kan aangenomen worden ;

Over het enig middel : schending van de artikelen 41, 42, 22, 23 en 24 der wet van 31 Juli 1947, houdende uitzonderingsbepalingen in zake huishuur, 30, 31, 32 der besluitwet van 12 Maart 1945 houdende uitzonderingsbepalingen van tijdelijke aard in zake huishuur en een einde stellende aan de tijdelijke geldigheid der besluiten van 20 September 1940, 28 April 1941, 18 November 1942 en 15 Juli 1943, 1350 en 1351 van het Burgerlijk Wetboek,

1ste tak, doordat het bestreden bevelschrift ontvankelijk en gegrond verklaart het verzet, dat de verweerders in verbreking op 30 Oogst 1947 deden tegen de uitvoering van het vonnis der Rechtbank van 1ste aanleg te Antwerpen van 12 Mei 1947, dat de reïntegratie beveelt van eiser in verbreking in het onroerend goed, gelegen te Antwerpen, Dambruggestraat, nr. 14, om reden « dat de uitvoering van de reïntegratie, bevolen door het vonnis... noodzakelijkerwijze de ontruiming door de tegenwoordige bezitter met zich sleept, derwijze dat artikel 42 van de wet van 31 Juli 1947 toepasselijk is... »,

dan wanneer 1° de wet van 31 Juli 1947 in haar artikel 42 het recht om verzet aan te tekenen slechts toekent aan de huurder », hoedanigheid die geen enkele der opposanten heeft en die de rechter trouwens uitdrukkelijk ontkent in hoofde van de verweerders in verbreking ;

2° gezegde wet veronderstelt dat « een beslissing ingetreden is... welke ontruiming gelast », wat in casu het geval niet is, vermits het vonnis van 12 Mei 1947 de reïntegratie van eiser in verbreking beveelt ; dat derhalve de rechter de juiste draagwijdte miskend heeft der wettelijke beschikking, die hij ten onrechte op extensieve wijze toegepast heeft, dan

wanneer het karakter van openbare orde en het van het gemeen recht afwijkend karakter der wet van 31 Juli 1947 integendeel een enge interpretatie van de wettekst opdrongen;

Tweede tak, doordat het bestreden bevelschrift, na gezegd te hebben « dat ons Ambt aldus bevoegd is om uitspraak ten gronde te doen overeenkomstig de wet van 31 Juli 1947 » en dat ons Ambt uitspraak dient te vellen naar billijkheid » en na het geschil terug ten gronde te hebben onderzocht, beslist « dat op grond der bepaling van de tweede alinea van paragraaf 1 van artikel 42 der wet van 31 Juli 1947, zowel naar recht als naar billijkheid, de vordering tot reïntegratie... ingevolge artikel 22 der wet van 31 Juli 1947 noch ontvankelijk noch gegrond is ten aanzien van de bepalingen dezer wet ».

dan wanneer de wetgever duidelijk zijn wil heeft laten blijken om uitzonderlijk de Voorzitter der Rechtbank, zetelende in kort geding, toe te laten « uitspraak te doen wat zulks (ontruiming) betreft overeenkomstig deze wet (van 31 Juli 1947) » slechts in de mate dat het nieuw onderzoek, dat hij nopens het geding zou doen, rekening houdende met de wet van 31 Juli 1947, zou toelaten vast te stellen dat deze laatste de toestand van de huurder wijzigd wat het voordeel der wettelijke huurverlenging betreft, waaruit voortvloeit dat wanneer de toestand van de huurder niet gewijzigd is ingevolge deze nieuwe wet, de eis van de opposant noodzakelijk dient afgewezen te worden; dat dienvolgens, door de eis der verweerder in verbreking ten gronde aan te nemen, dan wanneer het vaststaat dat de wet van 31 Juli 1947 in haar artikelen 22 tot 24 de toestand der bij het geding betrokken partijen geenszins gewijzigd heeft ten aanzien van de reïntegratie, zoals deze voortvloeide uit de besluit-wet van 12 Maart 1947, artikelen 30 tot 32, en door niettemin onontvankelijk en ongegrond te verklaren de vordering tot reïntegratie, die het vonnis van 12 Mei 1947 nochtans aangenomen had, de Voorzitter der Rechtbank de perken overschreden heeft van de uitzonderlijke bevoegdheid *ratione materiae*, die artikel 42 der wet van 31 Juli 1947 hem toekent, een machtsmisbruik gepleegd heeft en alleszins het grondbeginsel van het gezag van het gewijsde geschonden heeft;

Over het tweede onderdeel :

Overwegende dat artikel 42 van de wet d.d. 31 Juli 1947, dat een uitzonderingsbepaling is, de huurder toelaat verzet aan te tekenen tegen het vonnis dat de ontruiming beveelt; dat alhoewel het de voorzitter bevoegd maakt om uitspraak te doen over de ontruiming, die magistraat zich in zijn beslissing moet gedragen naar de bepalingen van gezegde wet;

Overwegende dat de besredenen beslissing zich er niet toe bepaalt het uitstellen van de ontruiming te gelasten, doch daarenboven beslist dat de eis om opnieuw in het genot van het gehuurde pand te worden gesteld, eis die door de aanlegger bij de Vrede-rechter werd ingediend en door het vonnis d.d. 12 Mei 1947 definitief was ingewilligd, noch ontvankelijk, noch gegrond is;

Overwegende dat de rechter in kort geding, door aldus uit te spreken, zijn machten heeft overschreden; dat, inderdaad, dergelijke eis niet binnen de grenzen ligt van artikel 42 par. 1 der wet d.d. 31 Juli 1947 en dat, bijgevolg de bestreden beschikking de in het middel aangehaalde wetsbepalingen geschonden heeft

Overwegende dat het middel dus in zijn tweede onderdeel gegrond is;

En overwegende dat, wijl het vonnis d.d. 12 Mei 1947 door onderhavig arrest vernietigd is, het middel, voor zover het op het uitstel van de ontruiming slaat, geen

voorwerp meer heeft; dat het dus in zijn eerste onderdeel niet ontvankelijk is;

B. Wat de voorziening van Snagemakers en van Andronic betreft :

Over het enig middel : schending van de artikelen 97 der Grondwet, 30, 31 en 32 van de besluit-wet d.d. 12 Maart 1945 « waarbij uitzonderingsbepalingen van tijdelijke aard in zake huishuur worden voorzien en waarbij aan de tijdelijke geldigheid van de besluiten van 20 September 1940, 28 April 1941, 18 November 1942 en 15 Juli 1943 een einde wordt gemaakt »;

doordat het bestreden vonnis beslist, dat de vorige huurder zich op de wetsbepalingen in zake herstel in het bezit van vroeger betrokken percelen mag beroepen, zonder het middel te beantwoorden door beroepene, na de eerste rechter, in conclusiën afgeleid uit de uitzonderlijke aard en het karakter van strenge uitlegging van de ongeroepene wetsbepalingen, bewijsvoering die er toe leidde, zoals de eerste rechter het had aangenomen, het voordeel van deze bepalingen te weigeren aan de huurders die, zoals beroeper, het gehuurde hadden verlaten vóór het aankomen der Duitse legers en aldus niet zouden kunnen geacht zijn onder rechtstreeks van de vijandelijke bezettende overheid uitgaande materiële of morele dwang gehandeld te hebben,

waaruit volgt dat de rechter over de grond zijn beslissing naar de wil van artikel 97 der Grondwet, niet wettelijk gemotiveerd heeft;

Overwegende dat aanlegster Snagemakers, vóór de rechter in hoger beroep geconcludeerd heeft tot de niet ontvankelijkheid van de door Mendels ingediende eis, om de reden, hieruit afgeleid dat de eerste rechter artikel 30 van de besluit-wet d.d. 12 Maart 1945 oordeelkundig *stricto sensu* heeft toegepast, daar deze wetsbepaling van uitzonderlijke aard is;

Dat aanlegster alzo zonder dubbelzinnigheid verwees naar de door de eerste rechter gegeven reden tot staving van de beslissing dat de verweerder niet kon genieten van de reïntegratie, te weten, dat de verweerder vóór de aankomst der Duitsers vrijwillig het land had verlaten om aan de oorlogsgevaaren te ontsnappen;

Overwegende dat de door de aanlegger Andronic vóór de eerste echter genomen conclusies op dezelfde reden steunden, en dat gezegde aanlegger vóór de rechter in hoger beroep verklaarde die conclusies aldaar te herhalen;

Overwegende dat het bestreden vonnis zich er bij bepaalt hierop te wijzen, dat artikel 30 van toepassing is omdat de voorlopige bewindvoerder, die de zaak na het vertrek van de verweerder beheerde, een dwang heeft ondergaan; dat het vonnis het middel niet beantwoordt afgeleid uit het feit dat de verweerder Mendels niet persoonlijk slachtoffer is geweest van de dwang, en alzo de vraag onzeker laat of het in feite geoordeeld heeft dat deze bewering niet gegrond was ofwel of het in rechte heeft willen beslissen dat deze omstandigheid voor het berechten van de zaak zonder invloed was;

Dat het middel dus gegrond is;

Om die redenen,

Voegt de voorzieningen samen;

Verbreekt de op 18 November 1947 gewezen beschikking;

Zegt dat er geen aanleiding bestaat tot verwijzing;

Verbreekt het vonnis d.d. 12 Mei 1947 en verwijst de zaak, dienaangaande, naar de Rechtbank van eerste aanleg te Mechelen, zetelende in hoger beroep;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers der Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen en dat melding er van zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissingen;

Veroordeelt Mendels tot de helft, Snagemaekers en Andronic ieder tot een vierde der kosten.

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 27 October 1947.

Voorzitter : M. Wouters.

Raadsheer-verslaggever : M. Simon.

Advocaat-generaal : M. Janssens de Bisthoven.

Douanen en accijnzen. — Medeplichtigheid. — Bekendheid met het gepleegde bedrog. — Bewijslast rust op de vervolgende partij.

Medeplichtigheid aan een strafbaar feit in zake douanen en accijnzen is slechts bestaanbaar, indien hij die de dader bij het plegen behulpzaam is geweest, bekend was met het gepleegde bedrog.

Indien de verdachte die wetenschap ontkent, rust op de vervolgende partij de bewijslast omtrent de aanwezigheid van dit wezenlijk bestanddeel van de strafbare medeplichtigheid.

Godart en Vanhoofstad t/ Beheer van Financiën

Gelet op het bestreden arrest, gewezen op 5 Juni 1947 door het Hof van Beroep te Brussel;

Over het eerste middel door aanlegger Godart aangevoerd en ambtshalve opgeworpen wat de voorziening betreft, door Vanhoofstad ingesteld: schending van de artikelen 97 der Grondwet, 207 der wet van 26 Augustus 1822, betreffende de accijnsrechten, 27 der wet van 6 April 1843 over tolzaken, 67 van het Strafwetboek :

Overwegende dat aanlegger op de vervolging, ingesteld door het Beheer van Financiën, bij het bestreden arrest veroordeeld zijn, ieder tot een gevangenisstraf van vier maanden, een geldboete van 468.560 fr. en tot het betalen van ontdoken accijnsrechten wegens medeplichtigheid aan vervoer van duizend kilogram vochtige losse rooktabak, zonder dat dit vervoer en bezit gedekt waren door het vereiste bescheid;

Overwegende dat het vonnis, uitgesproken door de correctionele Rechtbank te Antwerpen, uitdrukkelijk vermeldt dat beide betichten hunne goede trouw hebben ingeroepen en beweerd dat zij het bedrieglijk karakter niet kenden van de daden die ze verricht hebben, en het aan het Ministerie van Geldwezen behoort het bewijs te leveren van hun kwade trouw;

Overwegende dat de Correctionele Rechtbank dat verweermiddel heeft verworpen op deze grond dat « kan afgeleid worden uit de bestanddelen der zaak dat betichten inderdaad als medeplichtigen gehandeld hebben, terwijl de hoofdschuldigen, die de eigenlijke daders zijn, onbekend zijn gebleven; dat echter, de materialiteit van de feiten bewezen zijnde, het betichten zelf zijn, die de goede trouw die zij inroepen zouden moeten bewijzen, wat zij in gebreke zijn te doen » ;

Dat het Hof dit betoog van de rechtbank heeft overgenomen, derhalve het principe heeft miskend, dat medeplichtigheid aan inbreuk in zake douanen en accijnzen alleen dan kan bestaan wanneer hij, die de dader bij het plegen behulpzaam is geweest, bekend was met het gepleegd bedrog ;

Dat in geval die bekendheid door de betichte wordt betwist zoals in dit geval uit de vermeldingen van het vonnis blijkt, de vervolgende partij het bestaan moet aantonen van dit wezenlijk bestanddeel van de strafbare medeplichtigheid ;

Dat aanleggers veroordelende wegens medeplichtigheid op deze grond dat zij hunne goede trouw niet hebben aangetoond, het arrest de orde der bewijzen wederrechtelijk heeft gewijzigd en dienvolgens niet wettelijk gerechtvaardigd is ;

Overwegende dat het bestreden arrest aldus de in het middel vermelde wetsbepalingen heeft geschonden;

Om deze redenen :

Verbreekt het bestreden arrest ;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van het Hof van Beroep te Brussel en dat melding er van zal gemaakt op de kant van de vernietigde beslissing;

Laat de kosten ten laste van de Staat ;

Verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te Gent.

NOOT : Het vonnis in eerste aanleg van de Correctionele Rechtbank te Antwerpen van 25 April 1947 is opgenomen in R.W. 1948/49, 434. Het werd door het Hof van Beroep te Brussel bij arrest van 5 Juni 1947 bevestigd.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE GENT

1e Kamer. — 29 September 1948.

Voorzitter : M. Steyaert.

Rechters : M.M. Van Hove en Hoest.

Kleine nalatenschappen (wet van 16 Mei 1900). — Afstand van het recht van overneming. — Verscheidene erfgenamen, die het recht van overneming wensen uit te oefenen, kunnen slechts gezamenlijk het geheel der bedoelde goederen overnemen, niet ieder een deel daarvan.

De erfgenamen, die de licitatie gevorderd hebben van onroerende goederen, zoals bedoeld in art. 1 van de wet van 16 Mei 1900 betreffende het stelsel van erfopvolging van kleine nalatenschappen, moeten geacht worden ondubbelzinnig, zij het dan ook stilzwijgend, afstand te hebben gedaan van het hun bij art. 4 van voormelde wet toegekende recht van overneming.

Gelet op het doel van die wet, die in hoofdzaak beoogt de handhaving van de huiselijke haard te verzekeren, kan de overneming slechts éénmaal geschieden en wel van een geheel van goederen, zodat verscheidene erfgenamen niet kunnen toegelaten worden om ieder afzonderlijk een gedeelte van die goederen over te nemen. Wel zijn zij gerechtigd die goederen gezamenlijk over te nemen.

Van de Keere en cs. t/ Van de Keere en cs.

Overwegende dat de partijen, in eigen naam of in hoedanigheid, deelgerechtigd zijn in de huwelijks-gemeenschap, die bestaan heeft tussen Karel Louis Van de Keere en Eugenia De Wulf, evenzo in de nalatenschap van beide echtgenoten, laatst gewoond hebbende te Aalter en aldaar onderscheidenlijk overleden op 13 Februari 1934 en 19 April 1939; dat de eis strekt tot boedelscheiding met voorafgaande licitatie

van verscheidene in de dagvaarding nader omschreven onroerende goederen, gelegen te Aalter en te Lootenhulle;

Overwegende dat, nu toch niemand is gehouden in onverdeeldheid te blijven en de verweerders zich daartegen niet verzetten, de vordering tot boedelscheiding rechtmatig en gegrond voorkomt;

Overwegende echter dat de verweerders opkomen tegen de gevorderde licitatie en verklaren ieder voor eigen rekening te willen overnemen op grond van artikel 4 van de wet van 16 Mei 1900, de onroerende goederen die zij thans in hun bezit hebben; dat zij, minstens, hun wil te kennen geven evenvermelde goederen gezamenlijk te zullen overnemen; dat, gelet op die vordering, de eerste twee eisers hunnerzijds ook verklaren tot die overname te willen overgaan;

Overwegende daaromtrent dat, nu zij de licitatie van meer gemelde goederen gevorderd hebben, de eerste twee eisers ondubbelzinnig, zij het dan ook stilzwijgend, van elk recht van overname op grond van de wet van 16 Mei 1900 afstand hebben gedaan zodat dit recht hun voortaan behoort te worden ontzegd;

Overwegende anderzijds dat, gelet op het doel van de wet van 16 Mei 1900, die hoofdzakelijk beoogt de handhaving van de huiselijke haard te verzekeren, de overname klaarblijkelijk maar éénmaal kan geschieden en wel voor een geheel van goederen, in dier voege, dat de verweerders niet kunnen toegelaten worden elk afzonderlijk een deel van de goederen over te nemen; dat echter, waar bij het openvallen van de nalatenschap van de moeder, die goederen, waarvan aangenomen mag worden dat zij één en dezelfde uitbating vormden, door afstammelingen van de overledenen persoonlijk en voor eigen rekening uitgebaat waren en hun kadastraal inkomen, niet 4.200 fr. overtrof, de verweerders ongetwijfeld het recht hebben, gelijk door hen wordt gevraagd, meergemelde goederen gezamenlijk over te nemen;

Overwegende ten slotte dat de wederzijds door de partijen voorgestelde notarissen geen bevoegdheid hebben om samen te instrumenteren;

Op deze gronden :

De Rechtbank,

Gelet op de artikelen 1, 2, 37 en 41 van de wet van 15 Juni 1935;

Alle andere conclusiën van de hand wijzende;

Beveelt dat, ten verzoeken van de meest gerede partij en in het bijzijn van de andere partijen of deze behoorlijk opgeroepen, door het ambt van notarissen Van Hoorebeke en Vander Eecken, beiden ter standplaats Gent, de eerstgenoemde de pen voerende, zal overgegaan worden tot de werkzaamheden van rekeningen, vereffening en verdeling van de huwelijks-gemeenschap, die bestaan heeft tussen Karel Louis Vande Keere en Eugénia De Wulf, evenzo van de nalatenschap van beide echtgenoten;

Benoemt tot rechter-commissaris, op wiens verslag de gebeurlijke betwistingen zullen worden beslecht, de heer Van Hove;

Stelt aan als gerechtelijke bewaarder de heer Rutsaert, notaris te Melle, met opdracht de niet-verschijnende partijen te vertegenwoordigen, in hun plaats alle akten en processen-verbaal te tekenen, hun aandelen te ontvangen, er kwijting van te verlenen, dezelve te storten in de Deposito- en Consignatiekas, en toe te stemmen in de doorhaling, doch enkel na betaling, van alle inschrijvingen, ambtshalve of anderszins genomen;

Verwerpt de vraag tot licitatie van de onverdeelde onroerende goederen;

Geeft aan de verweerders akte hiervan, dat zij gezamenlijk die goederen willen overnemen op grond van art. 4 van de wet van 16 Mei 1900;

Zegt dat de rechtbank de waarde van de over te nemen goederen bepaald zal vaststellen, nadat de heer Goeminne, notaris te Aalter, dezelve zal hebben geschat en de uitslag van zijn schatting aan de rechtbank zal hebben medegedeeld;

Verstaat dat de gebeurlijke betwistingen nopens die overname zullen worden beslecht door de Voorzitter dezer Rechtbank, overeenkomstig art. 4 laatste lid van de Wet van 16 Mei 1900;

Bepaalt dat de kosten door de boedel zullen worden gedragen;

Ontzegt aan partijen het anders of meer gevorderde;

Verklaart het onderhavig vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande iedere voorziening en zonder borgstelling, behoudens wat de kosten aangaat, en ook wat betreft de beslissing nopens de overname, welke beslissing op grond van art. 5 van meergemelde wet in laatste aanleg gewezen wordt.

NOOT. — 1. Over het afleiden van de stilzwijgende afstand van het recht tot overneming uit het vorderen der verdeling of der licitatie, zie De Page, deel IX, n° 1066 in fine, p. 787. Bovenstaand vonnis leidt die afstand af uit het vorderen der licitatie. Zo ook een vonnis van de rechtbank te Oudenaarde d.d. 12 Juni 1946 (R. W. 1947-48, 575 met noot). Daarentegen weigerde de Rechtbank te Antwerpen het vorderen der verdeling en vereffening als een dergelijk vermoeden van afstand te beschouwen (17 Juni 1947, R. W. 1947-48, 355).

Zijn deze beslissingen met elkaar in strijd of steunen zij alle op een loutere beoordeling van feitelijke gegevens, in de beslissing niet uitgedrukt; of nog kunnen zij op grond van een principieel onderscheid gerechtvaardigd worden?

Zeker besliste het Hof van Verbreking (28 Nov. 1946, R. W. 1946-47, 1033), dat de afstand van het recht tot overneming kan afgeleid worden uit de feitelijke elementen. Zo kan dan het vorderen der openbare verkoping aangezien worden als een afstand van het recht om het goed op schatting over te nemen. Doch men zal moeilijk kunnen beweren dat het vorderen van de vereffening en verdeling dezelfde afstand zou onderstellen, vermits de overneming één der wettelijk voorziene wijzen van vereffening en verdeling is.

O. i. zijn de aangehaalde vonnissen niet met elkaar in strijd; zij schijnen integendeel het gemaakte onderscheid te bevestigen.

2. Over het gezamenlijk overnemen van huis, meubelen, grond en landbouwgereedschappen door verschillende gerechtigden krachtens de wet van 1900 op de kleine nalatenschappen, zegt De Page (deel IX, n° 1064, al. 3) « Ou bien ils se partagent les biens repris, ce qui méconnaît le but de la loi de 1900, ou ils restent dans l'indivision ce que le code interdit (art. 815). C'est pourquoi la loi indique un ordre de préférence entre les bénéficiaires du droit (art. 4, al. 3). »

A. Is de onverdeeldheid, die ingevolge een gezamenlijk overnemen zou blijven bestaan, in strijd met art. 815 B. W. B.? Dit bepaalt toch enkel dat niemand gedwongen kan worden in onverdeeldheid te blijven! Zodat elk mede-eigenaar steeds de verdeling eisen kan. De overneming nu volgens de wet van 1900 is één der wijzen van verdeling, door de wetgever voorzien tot het behoud van de huiselijke haard en van het familiegoed, zoals zij bestonden ten tijde van het overlijden van den de cujus, en om aldus meteen een te grote versnippering der eigendommen te voorkomen.

Nemen nu verscheidene gerechtigden het geheel over, dan houdt de onverdeeldheid op ten opzichte van allen die het wensen. Zij, die integendeel verkiezen niet te kavelen of te verkopen, zien eveneens hun wens voldaan. Aan artikel 815 B. W. B. is daarbij niet meer te kort gekomen dan in het geval, waarin de aangestelde notaris zekere percelen aan verschillende medegerechtigden onverdeeld zou toebedelen.

B. «Ou bien ils se partagent les biens repris, ce qui méconnaît le but de la loi de 1900.»

Als argument ad hominem tegen deze stelling zou men reeds kunnen opwerpen; veronderstellen wij dat één gerechtigde alleen de overneming doet en onmiddellijk daarop de onroerende goederen verkoopt in één of verschillende loten, is dan het doel van de wet bereikt?

Het beslissende argument moet echter in de wettekst en in de geschiedenis van de totstandkoming van de wet zelf te vinden zijn. Blijkt hieruit dat een gezamenlijke overneming toegelaten is, dan mag de rechter de veronderstelling niet maken, dat de gezamenlijke aanvragers een latere verdeling op het oog zouden hebben, evenmin als het hem zou toegelaten zijn het recht tot overnemen te ontzeggen aan hem, wien ze in rechte alleen zou toekomen, omdat hij uit zekere elementen der zaak zou kunnen opmaken, dat deze persoon de goederen beoogt nadien te verkopen in verschillende percelen.

In bovenstaand vonnis kan zelfs vastgesteld worden dat een vermoeden van latere verdeling bestond, vermits in de eerste plaats primair een gesplitste overneming werd gevraagd.

C. Dat artikel 4 lid 3 van de wet van 1900 een recht van voorkeur en een rangorde heeft bepaald, betekent niet noodzakelijk dat alle gezamenlijk optredenden uit de boze zou zijn.

Beschouwt men de tekst op zich zelf, dan kan men hem op twee manieren «lezen»: vooreerst: «Willen verschillende belanghebbenden het recht tot overneming uitoefenen elk voor het geheel»; vervolgens: «Willen verschillende belanghebbenden het recht tot overneming gezamenlijk uitoefenen».

Doch alleen het eerste geval werd bedoeld, zoals blijkt uit de verklaring van de minister, door Kerremans-Maes (n° 64) en Kluyskens (Erfenissen, p. 100) aangehaald. Een gezamenlijke overneming is dus krachtens de wet van 1900 mogelijk (zie ook Ernst 80).

R. S., Gent.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer Bis. — 30 November 1948.

Voorzitter: M. Van Mieghem.

Rechters: H. H. Wildiers en Ceulemans.

Pleiters: Mrs Josse Mertens en L. Schöller.

Wet van 29 Augustus 1919. — Openingstaks op drankslijterijen. — Aansprakelijkheid van de brouwers voor de belastingen van hun herbergiers. — Betekenis van de woorden «Rechtstreekse vervolging». — Noodzakelijkheid van een rolartikel ten laste van de brouwer. — Verjaring der vervolging ten opzichte van de herbergier.

Alhoewel op het eerste zicht de bewoordingen van art. 8 par. 3 der wet van 29 Augustus 1919, betreffende de openingstaks op de drankslijterijen, de brouwers-committenten schijnen aansprakelijk te stellen voor al de belastingen welke verschuldigd zijn door hun herbergiers-aangestelden, laat een

grondige tekstkritiek, alsmede een ernstig onderzoek van de rechtspraak en van de voorbereidende werken der wet niet toe te besluiten dat zulks werkelijk de wil van de wetgever is geweest.

Bij ontstentenis van een wettekst, die een meerledige vervolging zou voorzien op grond van één enkele titel, mag niet besloten worden dat het Beheer van Financiën rechtstreekse uitvoeringsmaatregelen tegen de brouwers zou mogen treffen zonder dat er voorafgaandelijk een uitvoerbaar rolartikel in hunnen hoofde opgesteld werd.

Indien de verjaring niet tijdig gestuit wordt tegenover de herbergier-belastingplichtige, komt deze verjaring alleszins ten goede aan de brouwer-committent, die ze derhalve rechtmatig opwerpt tegen verdere dwangmaatregelen vanwege het Beheer.

Belgische Staat, Beheer v. Financiën t./
N. V. Etablissements Mathieu.

Overwegende dat het vonnis a quo het dwangbevel dd. 19 October 1942, alsmede het proces-verbaal van 3 November 1942, uitgaande van de tweede beroeper, om lastens beroepene betaling te vorderen van de som van 881,— frank hoofdens achterstallige bedrijfsbelasting en crisistaks, verschuldigd over de dienstjaren 1938, rolartikel 9048, en 1939, rolartikel 10298, door een zekere Vos Louis, herbergier, betreffende een drankgelegenheid welke door hem uitgebaat werd in de Osystraat 80, te Antwerpen, nietig heeft verklaard bij gebrek aan titel, en dat het voor recht zegde dat beroepene niet aansprakelijk is voor gezegde belastingen van haar herbergier, dit alles met verwijzing van beroepers in de kosten;

Overwegende dat beroepers het vonnis bestrijden op drie gronden:

1° dat artikel 8, par. 3 der wet van 29 Augustus 1919 betreffende de openingstaks op de drankslijterijen, al de rechtstreekse en onrechtstreekse belastingen zou beogen, die rechtstreeks hun oorsprong vinden in de uitbating van de drankslijterij;

2° dat de termen «rechtstreekse vervolgingen», welke in voormeld artikel voorkomen, zouden beduiden dat het Beheer de vervolgingen, welke begonnen werden tegen de herbergier-aangestelde, onbeperkt zou mogen voortzetten tegen de brouwer-committent, zonder enige uitvoerbare rol tegen deze laatste op te maken;

3° dat het verval van vervolgingen tegen de herbergier, opgelopen tijdens de vervolging tegen de brouwerij, geen verval in het voordeel van deze laatste zou medebrengen;

Overwegende dat beroepene besluit tot de onontvankelijkheid van het beroep, minstens tot de ongegrondheid er van;

Dat hij meer bepaald de verjaring opwerpt, voorhoudende dat de fiscale vordering uitgedoofd is ten opzichte van de herbergier, bij gebreke aan betekening van een dwangbevel aan zijn persoon, binnen de vijf jaar volgend op het uitvoerbaar verklaren van de rol, alsook bij gebreke aan uitvoerend beslag, binnen de vijf jaar na een gebeurlijk dwangbevel, en dat deze uitdoving ten opzichte van de herbergier automatisch de vordering uitdooft ten opzichte van de brouwer-committent, omdat er geen

verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid in dezen hoofde denkbaar is, voor een schuld die in feite niet meer bestaat; dat zelfs, voor zover beroepene een fiscale « borg » zou zijn, hij door de verjaring van de hoofdschuld ontlast is, daar deze verjaring voor hem elke subrogatie in de rechten en voorrechten van de Schatkist ten opzichte van de herbergier onmogelijk maakt;

Ontvankelijkheid van het beroep :

Overwegende dat deze laatste nauw verband houdt met de opgeworpen verjaring, die een klassiek middel van onontvankelijkheid uitmaakt (zie Van Bauwel, Burgerlijk Procesrecht, t. I, n° 219, 7°);

Overwegende dat het rolartikel 9049, dienstjaar 1938, tegenover Vos Louis uitvoerbaar werd verklaard op 21 September 1938, zodat de verjaring ten zijnen opzichte zou verworven zijn op 21 September 1943;

Dat het rolartikel 10298 dienstjaar 1939, uitvoerbaar verklaard werd op 15 September 1939, zodat hier de verjaring zou intreden op 15 September 1944;

Dat voor de beide artikels deze verjaring derhalve zou bekomen zijn in de loop des gedings, daar het inleidend exploit van dagvaarding dateert van 9 November 1942;

Dat beroepene, indien zijn thesis betreffende de verjaring juist zou zijn, dus alleszins gerechtigd is tegenover alle verdere aanspraken van beroepers, en o.m. tegen de ontvankelijkheid van hun beroep, deze verjaring op te werpen, daar ze pas in de loop van het geding verkregen is geworden;

Overwegende echter dat vooraleer uitspraak te kunnen doen betreffende het opgeworpen middel van onontvankelijkheid, de juiste draagwijdte van artikel 8, par. 3 der wet van 29 Augustus 1919, en de juiste betekenis van de aldaar voorziene rechtstreekse vervolgingen tegen de brouwers-committenten, nader dienen onderzocht;

1° Juridische draagwijdte van artikel 8, par. 3 van de wet van 29 Augustus 1919 betreffende de openingstaks op de dranksluiterijen :

Overwegende dat de toepassing van de gewone tekstkritiek op dit artikel niet toelaat met zekerheid zijn betekenis te achterhalen;

Overwegende enerzijds dat dit artikel ondergebracht werd onder hoofdstuk II van bedoelde wet, hetwelk uitsluitend betrekking heeft op de openingstaks;

Dat de onder dit hoofdstuk voorkomende artikelen, allen betrekking hebbende op deze taks en op deze laatste alleen (artikel 3 bepaalt het bedrag; artikel 4 de geldigheidsduur; artikel 5 de inrichtingen waarop de taks van toepassing is; artikelen 6, 7 en 8 de personen door wie de taks verschuldigd is; artikel 10 het tijdstip van betaling; artikel 11 de gebeurlijke bezwaren);

Overwegende dat het artikel dus logischerwijze enkel de openingstaks zou mogen beogen, hetgeen trouwens bevestigd wordt door de lezing van artikel 20, hetwelk op algemene wijze beschikt dat de bij de tegenwoordige wet ingestelde taks (in het enkelvoud) aan een speciaal fonds zal worden toegewezen;

Overwegende anderzijds dat het omstreden artikel spreekt van de belastingen (in het meervoud); dat bovendien reeds in artikel 8, par. 1 gezegd werd dat de committent als belastingplichtige wordt beschouwd voor de openingstaks, op de aan hem toebehorende sluiterijen, zodat artikel 8, par. 3 dus ofwel een nutteloze herhaling van artikel 8, par. 1 zou uitmaken, ofwel toch betrekking zou hebben op andere belastingen, hetgeen zijn plaats in de wet nochtans niet laat vermoeden;

Overwegende tenslotte dat de onder artikel 8, par. 3 bedoelde belastingen ook niet dezelfde schijnen als deze bedoeld onder artikel 1, par. 1, 1° derzelfde wet, daar het laatste artikel gewaagt van de « totaliteit der belastingen ingeschreven op de rollen der directe belastingen, alsmede de gemeentelijke en provinciale taksen », terwijl artikel 8, par. 3 alleen spreekt van « belastingen op de dranksluiterij », zonder deze nader te omschrijven of aan te duiden;

Dat alleszins in artikel 2, par. 1, 1° meer de nadruk gelegd wordt op belastingen met een personeel karakter, terwijl artikel 8, par. 3 eerder wijst op de belastingen met een zakelijk voorwerp, nl. de sluiterij;

Overwegende dat ten overstaan van een zo gesloten en sibillijnse tekst de rechtspraak en ook het beheer van Financiën de meest uiteenlopende houdingen hebben aangenomen;

Dat sommige vonnissen onder artikel 8, par. 3 omzeggens alle belastingen begrijpen en zij derhalve de brouwers bijna onbeperkt verantwoordelijk stellen (verg. Burg. Rechtbank Antwerpen, 5e kamer, 14 Maart 1935, in zake De Populieren t/ Belgische Staat);

Dat andere vonnissen integendeel alle belastingen met een personeel karakter uitsluiten, daar zij geen belastingen « op de sluiterij » zijn (Burg. Rechtbank Antwerpen, 1e kamer, 25 Juni 1927, in zake De Populieren t/ Belgische Staat, vonnis waartegen geen verhaal);

Dat sommige arresten en vonnissen aannemen dat het billijk is de rechtstreekse belastingen onder bedoeld artikel te rangschikken, hoewel een belasting enkel wettig of onwettig is, maar niet billijk of onbillijk (Mechelen, 25 November 1940 in zake Marly t/ Belgische Staat); dat andere, verwijzende naar de rechtspraak van het Verbrekingshof, pogingen hebben aangewend om te ventileren welk aandeel in de kwestige belastingen rechtstreeks voortspuit uit de verkoop van de door de brouwerij geleverde gegiste dranken, maar dat sommige onder hen reeds moesten vaststellen dat deze ventilatie in feite onmogelijk was, dienaangaande b.v. Vrederecht, 2e kanton, Schaarbeek, 6 Mei 1941, in zake Brasserie de la Marine t/ Belgische Staat, en bewijslast betreffende de ventilatie volledig omgeworpen door Rechtbank van eerste aanleg Brussel, 1e kamer, 29 October 1941, in zelfde zaak; verder : Burg. Rechtb. Antwerpen, 1e bis kamer, 21 Maart 1939, in zake Van Overloop t/ Bodart; Beroep Gent, 2e kamer, 13 April 1937, in zake Marly t/ Belgische Staat; Antwerpen, 1e bis kamer, 9 April 1940, in zake Belgische Staat t/ De Eik, enz.);

Dat deze laatste rechtspraak, alhoewel de talrijkste, toch weer verdeeld is, betreffende de kwestie

van de bewijslast, alsmede de kwestie of er al dan niet een speciale uitvoerbare rol tegenover de brouwers-committenten dient opgemaakt;

Overwegende dat een bijzondere aandacht dient besteed aan de arresten, welke het Hof van Verbreking betreffende dit onderwerp heeft geveld;

Dat een arrest van 4 Februari 1935, 2e kamer, geveld in zake Brouwerij Marly t/ Belgische Staat, aanneemt dat de tekst van het kwestig artikel niet precies is, en dat de draagwijdte ervan, gezien het artikel afwijkt van het gemeen recht terzake belastingen, limitatief moet geïnterpreteerd worden; dat als praktische toepassing dezer opvatting de taks op de openbare gemakkelikheden, gezien zijn speciaal karakter, uitgeschakeld werd van de toepassing van artikel 8, par. 3;

Dat een arrest dd. 28 April 1938, 1e kamer, in zake De Populieren t/ Belgische Staat, beslist heeft dat de wetgever op klare wijze de wil te kennen had gegeven om ook de bedrijfsbelasting van de herbergier, door artikel 8, par. 3 te treffen, voor zover zij haar oorsprong vindt in de rechtstreekse uitbating van de drankgelegenheden, en dat derhalve moet geventileerd worden om uit te maken in hoever zij voortspuit uit de verkoop van gegiste dranken enerzijds en van een andere commerciële bedrijvigheid anderzijds;

Dat het meest recent arrest dat de kwestie beslecht heeft, nl. het arrest der 1e kamer dd. 20 Maart 1947, in zake Belgische Staat t/ Lamot, tot dezelfde interpretatie van artikel 8, par. 3 besluit;

Overwegende dat, in die opvatting, zich nochtans allerhande vraagstukken stellen;

Dat b.v. de aanslagvoet voor de bedrijfsbelasting afhankelijk is van het bedrag van het globaal bedrijfsinkomen van de belastingplichtige, en dat derhalve de voorgestelde splitsing van dit bedrijfsinkomen van de debitant, zelfs indien deze praktisch mogelijk ware (wat zeer twijfelachtig is) nog geen afdoende oplossing biedt, daar bovendien de aanvankelijk toegepaste aanslagvoet op zijn globaal inkomen eveneens zou moeten gewijzigd worden, een dat men de brouwer aanspreekt;

Dat men ook niet goed inziet waarom b.v. de inkomsten spruitend uit de verkoop van tabak en van niet gegiste dranken in de drankslijterij zouden moeten uitgesloten worden van de toepassing van artikel 8, par. 3, daar het onbetwistbaar is dat de uitbating van een drankslijterij een geheel vormt, waarvan al de onderdelen er op gericht zijn de grootst mogelijke cliënteel aan te lokken, en zodoende de verkoop van gegiste dranken ook rechtstreeks of onrechtstreeks te bevorderen;

Dat het ook erg zonderling voorkomt dat de wetgever, indien de hoger aangehaalde zienswijze werkelijk de zijne ware geweest, niets gedaan heeft om de toepassingsmodaliteiten van een zo ingewikkeld systeem te regelen, noch ter gelegenheid van de bespreking van de wet van 1919, noch sedert de afkondiging ervan;

Overwegende dat het dus blijkt dat de door het Hof gehuldigde zienswijze vatbaar is voor kritiek, en dat zij geen oplossing aan zekere moeilijkheden geeft;

Overwegende dat het verder opvalt dat al de aangehaalde arresten bondig zijn in hun motivering, en dat zij de bedoeling van de wetgever beweren af te leiden uit de tekst; dat het echter niet klaar is wat de wetgever met die tekst heeft bedoeld, en de arresten niet nader aanduiden waar en hoe zij de wil van de wetgever hebben achterhaald;

Overwegende dat zich derhalve een onderzoek opdringt naar de *voorbereidende werken der wet van 29 Augustus 1919*;

Overwegende dat uit zulk onderzoek spruit dat artikel 8, par. 3 werkelijk in de wet binnengeslopen is zonder dat de wetgever het schijnt opgemerkt te hebben;

Overwegende dat de omstreden tekst niet voorkomt in de wet van 12 December 1912, zijnde de eerste wet op de openingstaks der drankslijterijen;

Dat hij voor de eerste maal opduikt in het ontwerp op de begroting van 's Lands middelen voor het jaar 1914 (zie Doc. Parl. 1913-1914, Chamb. et Sénat, n° 4, bl. 23-24);

Dat dit ontwerp, ingegeven door de Minister van Financiën Levy, in zijn artikel 13, voorstelt artikel 21 der oude wet van 1912 (thans artikel 8 der nieuwe wet) te wijzigen in de zin waarin het thans opgesteld is; dat hij op voormelde plaats een uiteenzetting geeft over de evolutie in de verhouding tussen de brouwers en de herbergiers, dat hij als slot van artikel 13 van het ontwerp letterlijk zegt : « Comme corollaire du système il faut que le comittant soit responsable des impositions relatives au débit et que, à défaut de paiement par le préposé, il puisse être poursuivi de ce chef par voie directe, pour échapper à la déchéance prévue par le n° 1 de l'article 15 de la loi (zijnde artikel 1, par. 1, 1° der huidige wet) »;

Overwegende dat het inzicht van Minister Levy dus wel blijkt geweest te zijn de brouwers-committenten verantwoordelijk te stellen voor al de belastingen, bedoeld in artikel 1, par. 1, n° 1 der huidige wet, zijnde o.m. de directe belastingen;

Overwegende echter dat toen bedoeld begrotingsontwerp voor de Kamer kwam, er een heftige discussie ontstond, waarin nochtans de kwestie van de aansprakelijkheid voor de belastingen niet ter sprake kwam; dat uiteindelijk de Kamer de splitsing van het ontwerp stemde en het door Minister Levy voorgesteld artikel naar de begroting van Financiën verzond, dit alles omdat men van oordeel was dat de bespreking van een begroting zich niet leende tot een debat over een zo ingewikkelde kwestie als de openingstaks (zie Ann. Parl., Chambre, 1913-1914, zitting van 24 December 1913, blz. 512 en volg.);

Overwegende dat bij de bespreking van de begroting van Financiën de voorgestelde wettekst volledig vergeten scheen, en dus evenmin opgenomen werd;

Dat echter, vijf jaar later, een ontwerp tot wijziging van de wet van 1912 ingediend werd en in dit ontwerp de oude tekst van Minister Levy werd hernomen zonder dat echter enige aandacht werd besteed aan huidig artikel 8, par. 3; dat men er zich toe beperkte te verklaren dat deze tekst herkomstig was uit « de begroting van 1914 » en dat de Kamer-

leden blijkbaar gedacht hebben dat het hier een an-gelegenheid betrof, die reeds lang vaststond en waarover dus geen debat meer nodig was;

Dat het verslag van de heer Moeyersoen, rapporteur der Middencommissie, verklaarde dat het ontwerp der wet van 1919 enkel een sociaal doel nastreefde, te weten de vermindering van het aantal drankslijterijen, waarvan België het record had, en dat de fiscale maatregelen op het alcoholregime het voorwerp zouden uitmaken van een andere wet;

Dat hij verder geen ogenblik repte over artikel 8, par. 3, waarvan de draagwijdte hem ofwel ontgaat is, ofwel onbelangrijk scheen (Doc. Parl., Chambre, 1918-1919, blz. 666, 675 en volg., 677 en volg.);

Dat de toenmalige Minister van Financiën, Delacroix, de draagwijdte van het te houden debat in dezelfde zin toelichtte, zeggende dat het nu enkel ging over de middelen om het aantal drankslijterijen te beperken, en dat de fiscale maatregelen het voorwerp zouden uitmaken van een andere wet;

Dat hij anderzijds geen ogenblik herinnerd heeft aan de strekking die door één zijner voorgangers, nl. Minister Levy, vroeger aan de tekst van artikel 8, par. 3 gegeven was geworden, zodat de hoger aangehaalde zienswijze van Minister Levy nooit door de Kamers bekrachtigd werd;

Dat de verslaggever voor de Senaat, Baron de Mevius, verklaarde dat het wetsvoorstel zich volledig hield aan de beginselen van de wet van 1912, waarvan de praktijk de degelijkheid had bewezen, en dat het enkel nog ging over een verhoging van de openingstaks;

Dat dan ook zowel in de Kamer als in de Senaat het debat een louter sociaal karakter droeg, en dat het zich hoofdzakelijk gekristalliseerd heeft rond het aanvankelijk voorgesteld verbod om nieuwe drankslijterijen te openen, verbod dat door de Kamer verworpen werd;

Dat niemand enige uitleg heeft gevraagd over artikel 8, par. 3 en dat zelfs de heftigste verdedigers van de brouwers (waaronder vooral senator Van der Molen) met geen woord tegen dit artikel zijn opgekomen, hetgeen zij toch niet zouden nagelaten hebben indien zij in dit artikel een fiscale maatregel van enig belang hadden gezien;

Overwegende dat zij b.v. wel deden gelden dat de verhoging van de openingstaks de prijs van het bier zou doen stijgen en dat zij dit argument dus a fortiori zouden aangewend hebben tegen artikel 8, par. 3, indien het de draagwijdte hadde gehad, die men er thans wil aan geven;

Dat het trouwens kenschetsend is dat het kwestig artikel zowel in de Kamer als in de Senaat op eerste lezing, en zonder de minste kommentaar, goedgekeurd werd (zie Ann. Parl., Chambre, 6 en 7 Augustus 1919, vooral blz. 1409; Sénat, 26 en 27 Augustus, vooral blz. 635);

Overwegende dat dus uit niets blijkt dat artikel 8, par. 3 dient begrepen in de zin, die het beheer er wenst aan te geven; dat het artikel in het kader van zijn bespreking niet verder gaat dan de openingstaks; dat het gezien in het licht der voorbereidende werken enkel de betekenis overhoudt van een overbodige herhaling van hetgeen reeds in artikel 8, par. 1 werd gezegd (zie noot);

Dat trouwens op het ogenblik der bespreking het begrip *cédulaire* belasting nog niet wettelijk bestond; dat er ook over geen personele belastingen werd gesproken; en dat men toch moet aannemen dat de Kamers, indien zij een verstrekkende betekenis aan dit artikel hadden willen geven, zij ook de procedure zouden besproken en nauwkeurig geregeld hebben;

Overwegende dat men tegen huidige stelling zou kunnen opwerpen dat de voorbereidende werken niet de wet zijn, en dat bovenal de tekst van de wet van belang is (vgl. Pand. Belge, verbo *Esprit de la loi*, n° 8), maar dat het evenmin opgaat aan een artikel dat vaag en tegenstrijdig is in zichzelf, een verstrekkende betekenis te willen toekennen, die de wetgever er nooit heeft willen aan geven;

Overwegende dat de betekenis van artikel 8, par. 3 dus zeer restrictief dient geïnterpreteerd en dat het hoogstens van toepassing kan zijn op sommige belastingen die « *het debiet* » treffen, zoals de openingstaks en het voormalig patentrecht, maar dat niets toelaat het toe te passen op belastingen met een « *persoonlijk* » karakter;

II. — Betekenis van de term « *rechtstreekse vervolging* » :

Overwegende dat ten overvloede, zelfs indien artikel 8, par. 3 een verder strekkende betekenis zou hebben, de woorden « *par voie directe* », welke voorkomen aan het einde van dit artikel, niet mogen geïnterpreteerd worden in die zin dat het Beheer de brouwers-committenten zou mogen aanspreken zonder enige uitvoerbare titel tegenover hen, en nadat reeds alle verhaal onmogelijk is geworden, doordat de onvermogende herbergier meestal de termijnen van verhaal liet verstrijken bij gemis aan belangstelling;

Dat immers de fiscale wetten van limitatieve interpretatie zijn;

Dat weliswaar sommige fiscale wetten of besluiten, in uitzonderlijke gevallen toelaten, op grond van een en dezelfde rol, vervolgingen in te spannen tegen een andere persoon dan de titularis van de rol, maar dat zulke bevoegdheid, die stellig de grote uitzondering uitmaakt, op ondubbelzinnige wijze door de wet dient voorzien (vgl. bv. Kon. Besl. 30 Nov. 1939, n° 76, art. 1 « *peut être établie au nom du mari, celui-ci est tenu du paiement, à moins que* »... zie ook art. 43 par. 1 der samengeschatelde wetten op de inkomstenbelastingen : « *les impositions sont établies au nom du chef de famille et le recouvrement peut être poursuivi sur tous les revenus et biens... des personnes dont les revenus ont été cumulés* »... art. 71 derzelfde wet « *pour le recouvrement le trésor a privilège sur les revenus et meubles du redevable, sur ceux de sa femme et de ses enfants*... enz.);

Overwegende dat er in al deze gevallen een ondubbelzinnige tekst voorhanden is die het Beheer ervan ontslaat een afzonderlijk rolartikel op te maken tegen de mede verantwoordelijke personen;

Dat echter bij gebreke aan zulke tekst de woorden « *par voie directe* » eerder dienen verstaan in

de gemeenzame zin van vervolging volgens het systeem eigen aan de directe belasting;

III. *Betreffende de verjaring der vervolging tegen de herbergier :*

Overwegende dat bij gebreke aan een tekst, die een meerledige vervolging zou voorzien, op grond van één enkele titel, het vast staat dat de vervolging tegen de primaire belastingplichtige moet doorgedreven worden, op straffe van de gehele vervolging te zien uitdoven;

Dat immers in de voorbeelden welke onder paragraaf IIe van huidig vonnis werden gegeven, de medeverantwoordelijke personen als het ware één enkele persoonlijkheid uitmaken, samen met de oorspronkelijke belastingplichtige; dat zulks hier niet het geval is, daar de brouwers-committenten slechts in tweede orde kunnen aangesproken worden, bij gebreke aan een andersluidende tekst;

Dat de oorspronkelijke vordering tegen de herbergier aldus de hoofdzaak blijft en de basis van alle verdere aansprakelijkheid, en dat de verjaring ten opzichte van de herbergier a fortiori moet gestuit worden, indien men bedenkt dat men anders bovendien aan de brouwers-committenten bij voorbaat alle verhaal tegenover hun zorgeloze herbergiers ontnemt;

Overwegende dat, indien men dienaangaande de stelling van het Beheer moest involgen, zulks aanleiding zou geven tot volgende onbillijke toestand ten opzichte van de brouwers-committenten;

1° Door het ontbreken van enige rol ten hunnen opzichte zou het hun onmogelijk worden gemaakt tijdig verhaal in te dienen tegen de gevestigde aanslag, indien deze ongegrond of overdreven zou blijken. Immers de aanslag wordt alleen ter kennis gebracht van de herbergier en deze laat meestal de termijnen van verhaal verstrijken, zonder dat de brouwer-committent ook maar in het minst verwittigd wordt;

2° Door het nalaten van de stuiting der verjaring ten opzichte van de herbergier, zou men de brouwer-committent de mogelijkheid ontnemen, om de betaling die hij in de plaats van zijn herbergier heeft moeten doen, op diens persoon te verhalen, daar deze laatste met recht zou kunnen opwerpen dat intussen heel de vordering ten zijnen opzichte verjaard is;

Overwegende dat uit niets blijkt dat de wetgever zulke onrechtvaardige procédés heeft willen invoeren, en derhalve de besluiten van beroepene dienen toegezien;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Zetelend in graad van beroep, en recht doende op tegenspraak;

Alle andere, verdere en strijdige besluiten verwerpend;

Verklaart het beroep niet-ontvankelijk, de vordering van het Beheer uitgedoofd zijnde door verjaring;

Wijst beroepers af en veroordeelt hen tot de kosten van beroep.

NOOT : Door dezelfde rechtbank werden gelijkwaardige vonnissen gevelde in de zaken van het Beheer van Financiën tegen de Brouwerijen Van der Molen, de brouwerijen De Hertog en de Brouwerijen Tivoli. Tegen één dezer vonnissen werd een voorziening in verbreking ingesteld.

Het geval van art. 8, par. 3 biedt veel gelijkenis met hetgeen zich voorgedaan heeft bij het ter stemming leggen van de begrotingswet van 28 Mei 1927. Ook toen werd in de wet een zonderling artikel ingelast, ten einde de Staat toe te laten eigenmachtig zekere contracten te wijzigen die hij voordien had aangegaan. Bedoeld artikel werd zodanig tussen de andere teksten gecamoufleerd dat de aandacht van de wetgever verschalkt werd. Volgens H. De Page is een dergelijke bepaling, alhoewel formaliter in een wettekst ingelast, klaarblijkelijk zonder enige waarde. (Zie De Page, t. I, nr 190, blz. 240.)

KINDERRECHTBANK TE TONGEREN

8 Januari 1949.

Rechter : M. Frère.

Openbaar Ministerie : M. Noelmans.

Pleiter : Mr. Roppe.

Kinderrecht. — Ontucht.

Alleenstaande feiten van ontucht zijn niet voldoende om aanleiding te geven tot toepassing van art. 15 van de wet van 15 Mei 1912.

O. M. t/ E...

Overwegende dat art. 15 van de Wet van 15 Mei 1912 aan de Kinderrechter toelaat één der bij artikel 13 dezer zelfde Wet bepaalde maatregelen te treffen, telkens wanneer minderjarigen beneden de volle leeftijd van 16 jaar zich aan prostitutie of ontucht overleveren;

Overwegende dat hogergenoemd art. 15 geen aanleiding gaf tot enige gedachtenwisseling noch in de Kamer, noch in de Senaat; dat dit art. voortvloeit uit een door de Heer Lejeune op 6 Februari 1900 neergelegd wetsontwerp — dat voornamelijk tot doel had de onzedelijkheid en de ontucht te beteugelen (zie o.m. Pand. Belges T. 118, V^o Trib. pour Enf. Sectie III, numeris 141, en vlg.);

Overwegende dat de rechtspraak de zin van dit artikel heeft vastgelegd en dat door ontucht verstaan dient te worden de overgave aan de oneerbaarheid, de geilheid, de lichtzinnigheid en de grove zinnelijkheid, om de gelde of om niet;

Overwegende dat in de geest van de wetgever de prostitutie een kwaal is, tegen dewelke de jeugd van beider kunnen, die door haar wangedrag en haar verregaande onzedelijkheid gevaar loopt, dient beschermd te worden, hoe ook de wijze weze waarop zij plaats grijpt;

Overwegende dat de Wet van toepassing is, zodra de prostitutie bewezen is;

Overwegende dat deze voorwaarde genoegzaam is maar dan ook noodzakelijkerwijze dient bewezen te worden;

Overwegende dat de Rechtspraak zekere alleenstaande feiten van ontucht als niet voldoende beschouwt om de toepassing van art. 15 van de Wet van 15 Mei 1912 mogelijk te maken (Kinderrechtbank

Antwerpen, 9 Mei 1913, Pas. 1913, III, 254; en Bullet. de la Prostitution de l'Enfance, 1913, blz. 511);

Overwegende dat onderhavig alleenstaand feit a priori niet kan doorgaan als zich clandestien aan de ontucht te hebben overgegeven;

Overwegende inderdaad dat in de huidige omstandigheden Everaerts Marcelinna het slachtoffer werd van de aanranding door een oudere, meer ervaren jonge man; dat zij zich weliswaar niet heftig verdedigde doch evenwel niet heeft prijsgegeven aan haar belager;

Overwegende dat de opvoeding, de levenswijze en het gedrag van Everaerts Marcelina, elke vergelijking uitsluiten met de tuchteloze en verdorven kinderen, waarvan sprake is in art. 15 van de Wet van 15 Mei 1912;

Om deze redenen :

De Rechtbank uitspraak doende in openbare zitting en op tegenspraak;

Zegt dat het feit ten laste van E. Marcelina niet bewezen is;

Zegt dat geen maatregelen te haren opzichte dienen getroffen te worden;

Ontslaat haar van de vervolging zonder kosten;

Zegt dat er geen aanleiding bestaat de burgerlijke verantwoordelijke tot de kosten te veroordelen en ontslaat hem zonder kosten.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

3e Kamer. — 12 Februari 1948.

Voorzitter : M. Reyniers.

Referendaris : M. A. Cloquet.

Pleiters : Mrs. Lintens en Delwiche.

Geldlening. — Woekerrente. — Geen vennootschap.

Lening van 12.000 fr. met beding, dat de hoofdsom vermeerderd met 1200 fr. na drie maanden zou worden terugbetaald.

Een rentevoet van 40 % 's jaars is abnormaal hoog. Tussen partijen heeft geen tijdelijke vennootschap bestaan. Daarvan blijkt immers niets uit de akte van lening : geen beding van deelneming in winsten en verliezen, geen inbreng in gemeenschap.

Vermindering krachtens art. 1907ter B. W. van het bovende hoofdsom gevorderd gedrag tot de wettelijke intresten in zaken van koophandel.

De Meyer t/ Sollié.

Overwegende dat de vordering strekt tot de terugbetaling van 12.000 fr., door eiser aan verweerder op 14 Oogst 1947 geleend ten einde deze laatste toe te laten een onmiddellijke aankoop van vulpenpen te doen, waarmede verweerder een aanzienlijke winst hoopte te verwezenlijken;

dat ook tussen partijen bedongen was, dat verweerder deze lening voor 15 October 1947 zou terugbetalen, vermeerderd met de som van 1.200 fr.;

dat verweerder als waarborg voor de terugbetaling aan eiser in pand zou geven 5 grossen vulpenpen en een gros daartoe behorende gouden penpen, welke verweerder terug zou ontvangen naarmate de geleende som zou terugbetalen en in verhouding met de terugbetalingen;

Overwegende dat verweerder betwist de som van 1200 fr. te moeten betalen, welke volgens de overeen-

komst met de hoofdsom na drie maanden eisbaar was; dat verweerder doet gelden dat deze som intresten vertegenwoordigt en overeenstemt met een jaarlijkse rentevoet van 40 ten honderd, hetgeen hij met recht als abnormaal bestempelt, des te meer dat de lening gewaarborgd moest worden door het in pand geven van de waar;

Overwegende dat eiser weliswaar beweert dat er tussen hem en verweerder een tijdelijke vennootschap zou bestaan voor het aankopen en verkopen van kwestieuze vulpenpen en de som van 1.200 fr. wil doen doorgaan als een deelneming in de winsten, welke verweerder van het verkopen van de vulpenpen verhoopte;

doch dat de leningsakte geen spoor draagt van het bestaan van een vennootschap noch van deelneming in de winsten;

dat het bestaan van een vennootschap overigens zou veronderstellen dat eiser ook een deel in de gebeurlijke verliezen zou dragen, hetgeen ook nergens in de bescheiden van de zaak wordt gestipuleerd;

dat een deelneming van eiser in winsten of verliezen wel integendeel uitgesloten was, vermits eiser zich een vaste som heeft doen toekennen, wanneer nochtans nog geen enkele vulpen verkocht was geworden zodat niet alleen het bedrag van een winst niet kon vastgesteld worden, doch dat het toen zelfs onmogelijk was te voorzien of er werkelijk winsten zouden ontstaan (art. 1855; al. 2, B. W.);

Overwegende dat eiser buiten de lening het bestaan niet bewijst noch aanbiedt te bewijzen van een andere oorzaak waarop zijn beweerde recht tot een deelneming in de winsten zou berusten;

dat de lening zelve geen oorzaak kan uitmaken van een dergelijke schuldvordering vermits de lener niets in gemeenschap brengt (art. 1832, B. W.) en vermits het aan een lener niet geoorloofd is op verdoken wijze, onder de vorm van een deelneming in de winsten, een abnormale interest te eisen;

Overwegende dat hieruit voortvloeit dat er louter een lening voorhanden is met beding van een abnormale hoge intrest;

Overwegende dat de omstandigheden van de zaak bewijzen dat eiser om het akkoord van verweerder dienaangaande te bekomen misbruik heeft gemaakt van de behoefte van verweerder en van zijn voornemen de vulpenpen te kopen te allen prijze;

dat de gevorderde som van 1.200 fr. bij toepassing van artikel 1907ter van het Burgerlijk Wetboek tot de wettelijke intrest in zake van koophandel dient herleid te worden;

Overwegende dat het vaststaat dat verweerder op 8 Februari 1948, 2.000 fr. aan eiser heeft terugbetaald;

Dat hij aanbod doet het overige van de schuld met maandelijkse afkortingen van 2.000 fr. te vereffenen; dat dit aanbod in de omstandigheden van de zaak dient ingewilligd zoals hierna bepaald;

Om deze redenen :

de Rechtbank,

Makende melding dat...

Verklaart de vordering ontvankelijk en beslissende ten gronde,

Zegt voor recht dat de door verweerder aangegane verbintenis om 1200 fr. boven de geleende som te betalen herleid wordt tot de wettelijke intresten in zake van koophandel bij toepassing van artikel 1907ter van het Burgerlijk Wetboek;

Verwijst verweerder aan eiser de som van 10.000 fr. terug te betalen met, van af 14 Oogst 1947 tot de dagvaarding de wettelijke, nadien met de gerechtelijke intresten op 12.000 fr. of op mindere sommen vol-

gens de reeds gedane of nog te doene terugbetalingen;
Laat verweerder toe voormelde veroordeling uit te voeren mits een afkorting van 4.000 fr. vóór de 10de Maart 1948 en van mits afkortingen 2.000 fr. vóór de 10de van elke daaropvolgende maand;

Zegt dat bij gebrek aan betaling van een enkele van bedoelde afkortingen op de gestelde vervaldag, de gehele overblijvende schuld van rechtswege onmiddellijk eisbaar zal worden;

Verwijst verweerder in de kosten.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST. NIKLAAS

1e Kamer — 8 Februari 1949.

Voorzitter: M. Dirix.

Rechters: M.M. Blauwaert en Maes.

Referendaris: M. L. Thuysbaert.

Pleiters: Mrs A. D'Hondt loco Mr. Lilar en Vanheule.

Bevoegdheid van de Rechtbank van Koophandel. — Verbintenis ontstaan uit onrechtmatige daad van handelaar. — Vermoeden van commercialiteit.

De verbintenis ontstaan uit een ongeval door een koopman veroorzaakt en aanleiding gevend tot schadevergoeding, heeft een handelskarakter, tenzij het tegenovergestelde blijkt. De bewijslast daaromtrent rust op hem die zich op de uitzondering beroept.

In geval van twijfel moet de Rechtbank zich houden aan het wettelijk vermoeden van commercialiteit.

Melis t/ Eyckens.

Gezien het exploit van rechtsingang van 6 Januari 1949, betekend door het ambt van deurwaarder N. Zeghers te St. Niklaas;

Aangezien de eis er toe strekt «gedaagde te zien en te horen veroordelen om, voor de redenen uiteengezet in de inleidende dagvaarding, aan de aanlegger de som te betalen van fr. 15.895,30 te vermeerderen met de vergoedende intresten sedert 12 Juli 1948, de gerechtelijke intresten tegen 5,50 % 's jaars, en de kosten van het geding; het vonnis uitvoerbaar te horen verklaren bij voorraad spijt alle verhaal en zonder borgstelling»;

Aangezien de aanlegger, tot staving van zijn eis, aanvoert dat hij eigenaar is van het autovoertuig, binnenstuur, merk Citroën, Rijksplaat Nr 530007;

dat, op 12 Juli 1948, zijn auto, te Beveren-W., in de Zandstraat werd aangereden door de camionnette «Fondson», bestuurd door Petrus Mendonck, en toebehorend aan verweerder; dat de aanrijding uitsluitend te wijten is aan het verkeerd manoeuvreren van voornoemde Mendonck, aangesteld van verweerder; dat hij, dientengevolge, voor fr. 15.895,50 schade heeft geleden, waarvoor verweerder moet instaan;

Over de bevoegdheid:

Aangezien verweerder niet betwist dat hij handelaar is en dat, bijgevolg, alle daden door hem gesteld, vermoed worden daden van koophandel te zijn;

dat hij, evenwel, doet gelden dat hij het recht heeft dit vermoeden «juris tantum» te weerleggen; dat, ter zake, het vermoeden van art 2, al. 7, van de Wet van 15 December 1872, te niet gedaan wordt door het feit dat zijn echtgenote opdracht had gegeven aan voornoemde Van Mendonck, haar dochterje per auto af te halen aan de school; dat het ongeval plaats had tij-

dens de uitvoering van die opdracht, welke totaal vreemd was aan zijn handel;

Aangezien de verweerder niet betwist dat, op het ogenblik van het ongeval, de genaamde Van Mendonck in zijn dienst was en reed met de lichte vrachtwagen, die hij gebruikt in de uitoefening van zijn handelsbedrijvigheid;

dat er uit volgt dat derde personen noodzakelijk in de mening moesten verkeren dat, op het ogenblik van het ongeval, de camionnette door verweerder gebruikt werd in de normale uitoefening van zijn handel;

dat mocht er zelfs, bij loutere veronderstelling, twijfel bestaan omtrent de kwestie te weten of de verbintenis, ontstaan uit het ongeval, veroorzaakt door verweerder of deze's aangestelde en aanleiding gevend tot schadevergoeding, al dan niet vreemd is aan de handel door eerstgenoemde gedreven, dan nog zou de Rechtbank het wettelijk vermoeden van commercialiteit moeten aannemen indien ze de rechtmatige belangen van derden wil waarborgen en dezen niet alle rechtszekerheid ontzeggen (Les Nouvelles, Droit commercial, D. I., bl. 96, nr 296; Dendermonde, 11 Juli 1925, P. P. 1925, nr 248, bl. 389; R. v. K. Aalst, 2 Nov. 1905, J. C. Fl. 1906, bl. 256);

Aangezien verweerder het, ten andere, laat bij loutere beweringen, zonder er van het bewijs bij te brengen of aan te bieden, dan wanneer de bewijslast rust op hem die zich op uitzondering beroept;

Om deze redenen:

De Rechtbank, gelet op de artikelen 2, 37 en 41 van de wet van 15 Juni 1935, op het gebruik der talen in gerechtszaken, vonnissende op tegenspraak, alle verdere of strijdige besluiten van de hand wijzende, verklaart zich bevoegd bij toepassing van art. 2, laatste lid, van de Wet van 15 December 1872, om van de zaak kennis te nemen; dienvolgens, beveelt aan verweerder ten gronde te besluiten; verwijst verweerder tot de kosten van het tussengeschied;

Verwijst de zaak naar de terechtzitting van Dinsdag 22 Februari e.k., te 9.30 uur.

ARBEIDSGERECHTSHOF TE BRUSSEL

Kamer werklieden — 8 Juli 1948

Voorzitter: M. Verougstraete.

Pleiters: Mrs. Vidts en Schaubroeck (Gent).

Arbeidscontract. — Verjaring — Vermoeden van betaling. — Verzoening. — Tegeneis. — Ontvankelijkheid.

De verjaring voorzien door art. 6 van de Wet van 10 Maart 1900 is enkel een uitbreiding van de regel voorzien door art. 2271 B.Wb. Zij kan niet worden ingeroepen door de werkgever die door zijn verdedigingsmiddelen impliciet erkent de lonen niet te hebben betaald, daar de verjaring steunt op een vermoeden van betaling.

De tegeneis is onvankelijk, zelfs als nieuwe eis in hoger beroep, ook indien hij niet voorafgegaan werd door de voorgeschreven verzoeningsprocedure.

Miessens t/ Verhaeghe.

Overwegende dat het beroep regelmatig is in de vorm en dat ertegen generlei onontvankelijkheidsmiddel wordt opgeworpen;

Overwegende dat het arbeidsgerecht van Beroep

van Gent niet heeft kunnen vergaderen op twee achtereenvolgende zittingen, dat aldus de zaak regelmatig krachtens artikel 122 van de wet van 9 Juli 1926 aanhangig werd gemaakt bij het Arbeidsrecht van Beroep van de aanpalende provincie;

Wat de hoofdvordering betreft :

Overwegende dat de verweerder de verjaring inroept;

Overwegende dat de eis voortkomt uit een arbeidscontract, en strekt tot betaling van verschuldigde lonen;

Overwegende dat de verjaring voorzien door artikel 6 van de wet van 10 Maart 1900 enkel een uitbreiding is van de regel voorzien door artikel 2271 van het Burgerlijk Wetboek, hetgeen de toepassing medesleept van artikelen 2274 en 2275 van het Burgerlijk Wetboek;

Dat deze verjaring niet kan worden ingeroepen door de werkgever die door zijn verdedigingsmiddelen impliciet erkent de lonen niet te hebben betaald (Verbr. 20 December 1917, P. 1918, I, 161, en 20 Februari 1941, P. I, 53);

Dat inderdaad de korte verjaringen steunen op een vermoeden van betaling, en dat wanneer de werkgever betwist de gevorderde lonen verschuldigd te zijn, hij daardoor impliciet doch op onbetwistbare wijze erkent ze niet te hebben betaald, hetgeen het vermoeden dat de grondslag is der verjaring doet verdwijnen;

Dat dus ten onrechte het vonnis waartegen beroep, de verjaring heeft aangenomen en bij vergissing de eis voor die reden ongegrond heeft verklaard;

Overwegende dat de hoofdvordering echter niet vatbaar is voor een oplossing ten gronde en dat de heropening der debatten dient bevolen;

Wat betreft de tegeneis :

Overwegende dat overeenkomstig artikel 46 der wet van 9 Juli 1926 de tegeneis onvankelijk is, zelfs als nieuwe eis in beroep, dus ook indien hij niet onderworpen werd aan voorafgaandelijke verzoeking, wanneer het gaat over schuldvergelijking of indien deze eis een verdedigingsmiddel vormt tegen de hoofdeis;

Overwegende dat de geïntimeerde geen bescheiden heeft voorgebracht en ook geen aanbod van bewijs heeft gedaan die zouden toelaten te onderzoeken of de tegeneis aan die vereisten beantwoordt;

Dat het niet kan aangenomen worden dat een bewering van sabotage zonder enige nauwkeurigheid wordt aangevoerd, wanneer partijen een hele tijd hebben samengewerkt;

Dat aldus de tegeneis van nu af aan als onontvankelijk voorkomt daar hij noch verdediging tegen de hoofdeis, noch schuldvergelijking uitmaakt;

Dat het gepast voorkomt voor de hoofdeis de hierna voorziene onderzoeksmaatregel te bevelen;

Om deze redenen :

Het Arbeidsgerechtshof te Brussel, Kamer voor werklieden;

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

Ontvangt het beroep en erover rechtdoende;

Doet het vonnis waartegen beroep, te niet, opnieuw wijzende vooraleer recht te doen;

Beveelt dat de partijen in persoon zullen verschijnen ter zitting op 14 October 1948, te 17 uur;

Verklaart de tegeneis onontvankelijk;

Behoudt de kosten voor;

Beveelt de heropening der debatten.

BIBLIOGRAPHIE

Dr VAN HOUTTE J. en Dr KETELAER C. — *Wetten en besluiten betreffende de Raad van State.* — Onze Tijd, A. Manteau, Brussel, 1949.

Nu de Raad van State, die opgericht werd bij de wet van 23 December 1946, eindelijk van stapel is gelopen en de eerste adviezen en arresten van dit hoog college ons bekend zijn geworden is het een uiterst gelukkige gedachte geweest van de Heren Van Houtte en Ketelaer de wettelijke teksten betreffende de Raad van State te bundelen.

De weg naar de Raad van State is door de meeste onzer juristen nog niet gekend en velen voelen zich onbeholpen wanneer hun een geval wordt onderworpen dat zou kunnen in aanmerking komen om aan de Raad van State voorgelegd te worden. Zij zullen in dit boekje heel het wetgevend materiaal vinden dat ze nodig hebben en zij zullen de auteurs en de uitgever dankbaar zijn omdat zij hun veel materieel werk zullen bespaard hebben.

Recueil de jurisprudence du droit administratif et du conseil d'Etat. — Maison Ferd. Larcier, Brussel.

Deze verzameling van rechtspraak betreffende het administratief recht, die uitgegeven wordt onder het patronaat van het Institut belge des sciences administratives, bestaat reeds sedert drie jaar en heeft zich een uitstekende reputatie weten te verwerven.

Nu dit tijdschrift de vierde jaargang is ingegaan wensen wij er bijzonder de aandacht van onze lezers op te vestigen omdat het zich speciaal zal bezighouden met de publicatie van de arresten en de adviezen van de Raad van State.

Het Nr 1 van de vierde jaargang, dat zo pas komt te verschijnen, bevat een eerste reeks arresten die door de Raad van State werden geveld, met uitstekend commentaar. Wie op de hoogte wil blijven van de rechtspraak van de Raad van State zal regelmatig van dit tijdschrift dienen kennis te nemen.

TIJDSCHRIFTEN

Nederlands Juristenblad, 9 April 1949, afl. 15.

Prof. Mr. R.P. Cleveringa, Dagvaarding van ambtelijke organen. — Mr. Dr. K.W.P. Klaassen, Het krantenverslag. — Mr. M.C. Godschalk, Onjuiste gegevens? — Dr. Mr. W. Schuurmans Stekhoven, De berechting van Indië-desserteurs en van hun medeplichtigen. — Mr. G.J. Van Brakel, Een wetgevingsleemte. — Mr. L. Erades, Enkele opmerkingen over het rechtskarakter van de z.g. goedkeuringswetten. — Mr. W. Hugenholtz, Engels wetsontwerp in zake kunstenmakende dieren.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, 9 April 1949, nr 4081.

Mr. M. Athmer, Het nieuwe Italiaans Burgerlijk Wetboek. — Dr. J.R. Stellinga, Aansprakelijkheid van de overheid terzake van de wetgeving. — Mr. Y.D.C. Van Duyn, Rechterlijke en administratieve beslissingen in zake notariaat en fiscaalrecht.